Η Αριστερά της Βόλβης “Από Αρχηγικό κόμμα σε κόμμα αρχών”

Είναι το γνωστό ιστορικό αίτημα του κινήματος Βόλβης που έγινε από τον Βαγγέλη Μεϊμαράκη στο περιθώριο του Β΄ Συνεδρίου της Νέας Δημοκρατίας, το 1979 στην Κασσάνδρα Χαλκιδικής. Τώρα, γιατί αυτό το γεγονός έγινε στη Βόλβη, και παραμένει επίκαιρο για την Αριστερά, ακόμη και σήμερα, δεν έχει διευκρινιστεί ακόμη όπως μας πληροφόρησε ο αείμνηστος Σάκης Μπουλάς, που έπαιζε τον Παπαρρηγόπουλο του κινήματος στην ταινία “Να περιμένουν οι γυναίκες.”

Η αλήθεια είναι ότι σε μερικά χρονάκια από τότε η Ν.Δ. κατάφερε όχι μόνο να τα διευκρινίσει αλλά και να εφαρμόσει αυτή την έκκληση του κινήματος Βόλβης εναλλάσσοντας τις ηγεσίες σαν πουκάμισα χωρίς ιδιαίτερους τριγμούς και χωρίς εσωτερικές καταγγελίες για νοθείες και πραξικοπήματα, παρά το γεγονός ότι τα μέλη και οι οπαδοί της δεν συγκινούνται από αυτά τα αντιαρχηγικά και δημοκρατικά, εκτός βέβαια από τον Μεϊμαράκη και την παρέα του που τελικά τα κατάφεραν.

Θα πει κάποιος και δικαίως: Η Ν.Δ. διαχείριση του υπάρχοντος κάνει και αυτό δεν είναι δα και τίποτα σπουδαίο. Σωστά αλλά εδώ δεν πρόκειται να μιλήσουμε για τη Δεξιά και τα μικρά, αλλά για την κοινοβουλευτική Αριστερά και τα μεγάλα, με αφηγήματα με προοπτικές με ωραία λόγια με.. με..με. η οποία παρεμβαίνει σήμερα στο περιθώριο του κινήματος Βόλβης.

Το κίνημα Βόλβης εντός της Αριστεράς ροκάνιζε για αρκετά χρόνια τον Σύριζα μέχρι που ο Αρχηγός παραιτείται και ο δρόμος για “κόμμα αρχών” είναι ανοικτός και μάλιστα χωρίς προστατευτικά κιγκλιδώματα χωρίς όρια πλάτους, γιατί τα στελέχη δεν ήθελαν να μιμηθούν τον γεννήτορα τους, που και κόμμα αρχών είναι και εσωτερική δημοκρατία έχει.

Αυτοί ήθελαν πλήρη και δημόσια δημοκρατία τρομάρα τους. Τέτοιο πράγμα δεν υπήρχε ποτέ στην Αριστερά αφού δεν υπάρχει κανένας αριστερός σε ολόκληρο τον κόσμο με τέτοια οργανωτική κουλτούρα. Αυτή που δίδαξε σε όλο τον πλανήτη την λατρεία του Γραμματέα την προσωπολατρία και την θεολογική σχέση με τους αρχηγούς καλείται να περπατήσει σε ένα πλάτωμα μεγάλο και μάλιστα χωρίς Αρχηγό! Αυτή λοιπόν η Αριστερά που λειτουργεί πάντα με όρους μειοψηφίας κι ας κατέχει το 70% του εκλογικού σώματος πειραματίστηκε σε δημοκρατικές και πλειοψηφικές ανοησίες! Η οργάνωση της μειοψηφίας είναι η βιωματική εμπειρία της Αριστεράς εγγεγραμμένη στο dna της και όποιος την αρνείται ακυρώνεται σαν Αριστερός. Το ξέχασαν αυτό;

Αυτή λοιπόν που δίδαξε τον δημοκρατικό συγκεντρωτισμό καλείται να λειτουργήσει με όρους πλειοψηφίας. Αν είναι δυνατόν! Και οι όροι μειοψηφίας πως θα ξεριζωθούν από το dna του Αριστερού για να αποδεχτεί πλειοψηφίες και άλλα τέτοια; Κάνουν εκλογές ανοικτές στο δημόσιο χώρο και φυσικά χάνουν την πλειοψηφία. Τραβάνε τα μαλλιά τους. Ήταν πέναλτι κ. Παύλο ρωτάει η Δούρου. Ό ορισμός του πέναλτι της απαντούν όλοι και η Όλγα μαζί. Ε τότε να τους καλέσουμε στα μπουζούκια και εκεί να τους πούμε: Είσαι από Πετρούπολη Αιγάλεω Λακωνία δεν μπαίνεις, δεν μπαίνεις. Διώξανε τον Κασσελάκη και κανά δυο χιλιάδες Αριστερούς και ξαναήρθαν στα ίσια τους αφού έκαναν κάτι το Αριστερό και το αντιπλειοψηφικό. Ναι αλλά ποιοι είναι οι πραγματικοί Αριστεροί; αυτοί που φύγανε επί Κασσελάκη ή αυτοί που διώξανε τον Κασσελάκη; Αυτό δεν έχει διευκρινιστεί ακόμη!!!.Μετά από αυτά έρχεται και η μόνιμη αριστερή προσταγή του Τι να κάνουμε και μάλιστα σε κόμματα που είναι μόνο και αποκλειστικά κοινοβουλευτικά.

Πριν φτάσουμε εκεί δεν τελειώσαμε ακόμη. Ας περιμένουν οι Αριστεροί.Τόσο στον Σύριζα όσο και στην Νέα Αριστερά υπάρχουν διαφωνίες ως προς την προοπτική. Θα πάμε ρωτάνε κάποιοι-ες με την εμπειρία του ανοικτού ή του κλειστού ως προοπτική. Με την αναζήτηση και ενίσχυση ταυτότητας ή με την πολιτική προοπτική της κυβερνησιμότητας. Παρά αυτά τα διλήμματα στόχος τους και

μάλιστα μανιακός είναι να μπούνε στη Βουλή γιατί είναι μόνο και αποκλειστικά κοινοβουλευτικά κόμματα. Σε αντίθετη περίπτωση χάνονται και πολιτικά και προσωπικά διότι δεν υπάρχει άλλος ρόλος γι αυτούς.Όλο αυτό το διάστημα που είχαν να διαχειριστούν μια κατάσταση ντρόπιασαν τους αριστερούς ψηφοφόρους και μόνο η παρουσία τους στο γυαλί κάνει την ντροπή να ντρέπεται. Βγαίνουν και λένε τη γνώμη τους την άποψη τους ακόμη! επειδή τους το επιτρέπει ο φιλελευθερισμός και μόνο.

Διαχειρίστηκαν ένα κόμμα με τέτοιο τρόπο ώστε να επιβεβαιωθεί πανηγυρικά ότι δεν μπορεί να υπάρξει μη Αρχηγικό κόμμα και μάλιστα στην περίπτωσή τους μη σταλινικό. Δίδαξαν σε όλη την κοινωνία μέσα από την απόλυτη αδυναμία δημοκρατικής "αυτοοργάνωσης" της ιεραρχίας έστω, ότι υπάρχει πλήρης αδυναμία και ανικανότητα χωρίς ηγέτες. Κατά τα άλλα είναι ενάντια στη Δεξιά και τη Ν.Δ. . Έδωσαν την χαριστική βολή σε αυτή την Αριστερά με αντίδωρο την ιδιοτέλεια ενός ό,τι νάνε προνομίου . Αν τελικά βρουν λύση για μη αρχηγικό κόμμα ας το πουν μήπως κάνουμε και εμείς κανένα γιατί αρκετή ταλαιπωρία τραβάμε με συνελεύσεις και τέτοια.

Και εκεί λοιπόν που βρισκόταν σε μια κατάσταση ύπαρξης υπό σύγχυση κάνει την εμφάνισή του ο Αρχηγός. Αριστερός και μάλιστα Ελασίτης!!!. Ούτε κεντρώος ούτε δεξιός. Αριστερός μεν για ταυτότητα αλλά διαχείριση του καπιταλισμού για πολιτική. Το έχει στην παράδοσή της η Αριστερά αυτό αλλά έχει και κρατικό καπιταλισμό όπου εργάτες αγρότες ποιητές κ.λ.π. να είναι όλοι σε σχέση μισθωτής εργασίας από το κράτος , χειρότερα δεν γίνεται. Τα τελευταία δεν τα λένε πλέον συμφιλιώνονται με τις κρατικοποιήσεις εθνικοποιήσεις!!!, αναδιανομή εισοδήματος και ότι υπέκλεψαν από τον Κέυνς και τη σοσιαλδημοκρατία. Πάνω σε αυτά άλλος περισσότερο άλλος λιγότερο είναι Αριστερός δεν θα τα χαλάσουμε εκεί εκτός αν παίζει θέμα εξουσίας ρόλων κλπ οπότε ας γίνει σφαγή.

Λοιπόν, ήρθε ο Αρχηγός και μάζεψε όλους τους Αριστερούς στις φτερούγες του. Όταν λέμε όλους εννοούμε όλους. Ούτε χαλίκι αριστερό δεν έμεινε για κανέναν. Το ποιος είναι Αριστερός θα

το πει η κοινωνία δεν χρειάζεται να ασχολούμαστε με αυτό. Ακόμη και ο “μπατζανάκης” του Κασσελάκη Πολάκης συμφώνησε πολιτικά με ολόκληρη την εισήγηση Φάμελλου αλλά διαφώνησε για την επισφάλεια της αποκατάστασής του. Και ο Φάμελλος μέσα από τη γνωστή στην αριστερή γραφειοκρατία μέθοδο των χρησμών έκανε εισήγηση γραμματέα Εδεσσαϊκού και προανήγγειλε ότι αυτός και οι δικοί του θα πάνε για βουλευτές σε άλλο κόμμα. Τα υπόλοιπα μπατζανάκια στα σκυλιά του Κιμ

Αυτή είναι η Αριστερά βασικά και σε αυτή την ιεραρχία μπορεί να κάνει κάποιος την πολιτική καριέρα του. Καμιά αντίρρηση, δουλειά είναι και αυτή. Όποιος θέλει να γίνει χρήσιμος στην κοινωνίας υπάρχουν εναλλακτικές κοινωνικές αντιθεσμικές αντικαθεστωτικές. Μόνο όμως αυτοί είναι οι Αριστεροί; υπάρχουν και άλλοι με λίγες δυνάμεις. Αυτοί ας περιμένουν, να έχουμε και εμείς κανέναν να λέμε μια καλημέρα και να βολτάρουμε πότε-πότε Προπύλαια Πανεπιστημίου Σταδίου κ.λ.π. στην ίδια διαδρομή με τα ΜΑΤ με τα δακρυγόνα και τα τοιαύτα.

Με τις υγείες μας.
Νώντας Σκυφτούλης

Μαθητοδηκεία, Φοιτητοδικεία , Πειθαρχικά ;;; – Αντιεξουσιαστική Κίνηση στα Χανιά

Μέσα στον Μάη, (διόλου τυχαία) λίγο πριν την περίοδο των εξεταστικών, επανεμφανίστηκε στα Χανιά το φαινόμενο των μαθητοδικείων: στο Μουσικό Σχολείο Χανίων και στο Γυμνάσιο Αλικιανού. Πρόκειται για μεθόδευση μιας μειοψηφίας αυταρχικών,

ανεπαρκών για τον ρόλο του εκπαιδευτικού και ανεπιθύμητων (σύμφωνα με τις κλαδικές ανακοινώσεις των συλλόγων γονέων και καθηγητών) διευθυντών σχολείων, οι οποίοι σε συνεργασία με προθύμους της Ασφάλειας επιθυμούν να ποινικοποιήσουν την μαθητική διαμαρτυρία. Διευθυντές δηλαδή, που κατέδωσαν ονομαστικά μέλη των 15μελών, επειδή οι μαθητικές τους κοινότητες πήραν αποφάσεις για καταλήψεις στην ημέρα της πάνδημης διαμαρτυρίας των Τεμπών ή στην επέτειο της αστυνομικής δολοφονίας του Αλέξανδρου Γρηγορόπουλου.

Οι συγκεκριμένες κινήσεις παρανομοποίησης κατεκτημένων πολιτικών δικαιωμάτων των μαθητικών κοινοτήτων δεν είναι βέβαια πρωτοτυπία των εν λόγω υποκειμένων. Αποτελούν κεντρική πολιτική τακτική που επιχειρεί να σταματήσει την συλλογική πολιτική συμμετοχή των νέων. Ο διευθυντής σε ρόλο χαφιέ θα χρίζει τον αστυνομικό ως παιδονόμο του και θα σέρνει έφηβα παιδιά ως την εισαγγελία. Και έχει σημασία τι ακριβώς είναι αυτό που κινητοποιεί τα μαθητοδικεία στα Χανιά. Και αυτό είναι ότι οι συνελεύσεις και τα εκλεγμένα συλλογικά όργανα των μαθητικών κοινοτήτων αποφάσισαν μια μαζική συμμετοχή σε διαμαρτυρίες ενάντια σε γεγονότα που έχουν προκαλέσει γενικευμένη οργή και δυσαρέσκεια.

Χαρακτηριστικό των δύο διαφορετικών κόσμων είναι και το εξής: Από τη μία, η στάση των διωκόμενων μαθητών και μαθητριών που αρνήθηκαν να ονομάσουν τον γονέα που έκανε την καταγγελία, έτσι ώστε να προστατέψουν το παιδί του από τυχόν στοχοποίηση. Και από την άλλη, η στάση των διευθυντών, των αστυνομικών, των ανθρωποφυλάκων που έχουν αλλεργία στη δημοκρατική πολιτική συμμετοχή και την συλλογικότητα των εφήβων.

Ενδεικτική είναι η στάση της διεύθυνσης της Δευτεροβάθμιας που πάγωσε το θέμα και κράτησε στη θέση του τον διευθυντή του μουσικού σχολείου, κάνοντας επίκληση στην ηρεμία, την τάξη και την ασφάλεια, μπροστά σε μια μεγάλη διαμαρτυρία μαθητών, γονέων και εργαζομένων στην εκπαίδευση. Φυσικά οι ίδιες αρχές που διατηρούν στην θέση τους πρόθυμους καταδότες πολιτικοποιημένων εφήβων, δεν έχουν κανένα πρόβλημα να σέρνουν

ή να μην υπερασπίζονται στα δικαστήρια εκπαιδευτικούς που δεν δέχονται τις αυταρχικές πολιτικές στα σχολεία ή που εξασκούν το δικαίωμα να απεργούν (όπως στην πρόσφατη περίπτωση του Λουκά Σαλταφερίδη στα Χανιά.)

Βέβαια, μετά την γενική κατακραυγή, το σύνολο των συλλόγων και των σωματείων (όπως και οι θεσμοί, από τον τοπικό τύπο μέχρι και το δημοτικό συμβούλιο) κατήγγειλαν τις διώξεις, ενώ η εισαγγελία δεσμεύτηκε ότι δεν θα συνεχίσει ποινικά τις διώξεις. Τέλος καλό λοιπόν; Δυστυχώς όχι. Αν κρίνουμε από τα επερχόμενα φοιτητοδικεία στο Πολυτεχνείο Κρήτης (που συντονίζονται από ανάλογους πολιτικούς κύκλους) και από την στάση των τοπικών αρχών, η ποινικοποίηση της πολιτικής συμμετοχής (που θα διώκεται ως δήθεν ποινικό αδίκημα) συνεχίζεται στα Χανιά.

Με ανάλογες ακραία αυταρχικές μεθοδεύσεις διώκονται φοιτητές, επειδή με απόφαση των συλλόγων τους ενημέρωσαν εν ώρα μαθήματος για την γενική συνέλευση της σχολής τους, με θέμα τα δύο χρόνια από το κρατικό έγκλημα στα Τέμπη. Για αυτόν το λόγο, την Τρίτη 9 Ιουνίου, διώκονται πειθαρχικά! Και ας μη μας κάνει εντύπωση: Τα πρόσωπα, οι πελατείες, οι παρατάξεις και οι ομάδες συμφερόντων στην εκπαίδευση που βρίσκονται πίσω από τα μαθητοδικεία, είναι και πίσω από τα φοιτητοδικεία. Και σε αντίθεση με ό,τι επικαλούνται οι χαφιέδες και οι διώκτες των μαθητών και των φοιτητών στα Χανιά, ο βασικός τους εχθρός δεν είναι απλά οι καταλήψεις και η διαμαρτυρία. Αυτό που φοβούνται είναι η ίδια η ουσιαστική δυνατότητα η μόρφωση να στραφεί στις κοινωνικές και τις εργατικές ανάγκες, στην συλλογική δράση, την κριτική σκέψη και θεωρία, την συλλογική οργάνωση που θα επαναφέρει το ζήτημα μιας δίκαιης κοινωνικής οργάνωσης.

ΟΥΤΕ ΣΤΑ ΧΑΝΙΑ, ΟΥΤΕ ΠΟΥΘΕΝΑ !!!

Σε πείσμα όμως εκείνων που ευαγγελίζονται αυτόν το θαυμαστό νέο κόσμο, έναν παράδεισο της αυταρχικής εγωιστικής κι αντικοινωνικής προσωπικότητας, οι συνεχιζόμενες επιχειρήσεις διώξεων μαθητών, φοιτητών και εκπαιδευτικών συναντούν μεγάλη αντίσταση στα Χανιά -όπως και αλλού- και θα ηττηθούν. Στα

σχολεία, στα πανεπιστήμια, στις αυλές και στις γειτονιές, όπως και στους χώρους εργασίας και στα δικαστήρια, ο αυταρχισμός δεν παίζει μπάλα μόνος του όταν επιχειρεί να μετατρέψει την ανθρώπινη ανάγκη της πολιτικής συμμετοχής σε ποινικό ή πειθαρχικό αδίκημα.

– Καλούμε σε επαγρύπνηση έτσι ώστε στον μέλλον ακόμα και η σκέψη για ποινική μεταχείριση της μαθητικής διαμαρτυρίας να αποσοβείται εν τη γεννέση της!
– Στηρίζουμε τους φοιτητές/τριες του Πολυτεχνείου που περνάν πειθαρχικό την Τρίτη 9/6 στις 10:30 . Απαιτούμε την πλήρη απαλλαγή και δικαίωσή τους.
– Στεκόμαστε αλληλέγγυοι/ες στον καθηγητή Λουκά Σαλταφερίδη που διώκεται για την συνδικαλιστική του δράση.

ΩΣ ΕΔΩ ΜΕ ΤΟΝ ΑΥΤΑΡΧΙΣΜΟ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
ΟΙ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΕΣ ΕΙΝΑΙ ΑΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΤΕΣ
ΚΑΤΩ ΤΑ ΧΕΡΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΝΕΟΛΑΙΑ

Ιούνης 2026
Αντιεξουσιαστική Κίνηση στα Χανιά

12ο Αντιεξουσιαστικό Φεστιβάλ 5-6-7/6 – Πολιτικό & Πολιτισμικό Πρόγραμμα

⚫ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 5/6 | 19.30 | ΑΛΣΟΣ

“Ο κόσμος σε καιρό γενικευμένου πολέμου. Αντιπολεμική προοπτική και κοινωνικές αντιστάσεις.”
Ομιλητές:
• **Μιχάλης Μαραγκάκης**(Αντιρρησίας συνείδησης, Εκπαιδευτικός)
• **Εκδόσεις των ξένων**
• **Σημειώσεις της Στέπας**
+ AFTER BAR

🔴 ΣΑΒΒΑΤΟ 6/6 | 19.30 | ΘΕΑΤΡΑΚΙ ΣΚΑΛΑΣ
“Τα Γιάννενα σαν καρτ ποστάλ. Η Παμβώτιδα σα «νεκρή φύση». Αρμονική συνύπαρξη ή ανάπτυξη και καταστροφή;”
Ομιλητές:
• **Γιάννης Παπαδημητρίου**(Μέλος οικολογικών πρωτοβουλιών)
• **Γιάννης Πάσχος** (Ιχθυολόγος)
• **Πέτρος Περράκης** (Κόλλιας, Υποψήφιος Διδάκτορας Περιβαλλοντικής Ιστορίας, Πανεπιστήμιο Αιγαίου)
LIVE
• Luckies
• Dramachine
• Pink Maggit
+ AFTER PARTY
• **Dj Set Kapo x Comandante (techno)**
**Σε περίπτωση βροχής στις εστίες της Δόμπολης.*

⚫ ΚΥΡΙΑΚΗ 7/6 | 19.00 | Ε.Κ.Χ ΑΛΙΜΟΥΡΑ
Παραδοσιακό γλέντι:
• << Τα Μπενγκα της Ηπειρου>> και φίλοι
Χειρονομία Αντιεξουσιαστική Κίνηση
(Ανοιχτή συνέλευση κάθε Πέμπτη 8μμ στον Ελεύθερος κοινωνικός χώρος Αλιμούρα)

** Κατά την διάρκεια του φεστιβάλ θα υπάρχει πάγκος από το βιβλιοπωλείο της Αλιμούρας*

Λιγότερα

Εκδήλωση: «Γυναικείος

Δημοκρατικός Συνομοσπονδισμός – μια πρόταση για την οικοδόμηση ενός νέου διεθνισμού απέναντι στην Πατριαρχία και το Κράτος» – Αντιεξουσιαστική Κίνηση Αθήνας

Το Women Weaving the Future (Γυναίκες που Υφαίνουν το Μέλλον) είναι ένα κάλεσμα για οργάνωση, αλληλεγγύη και κοινή αντίσταση. Εμπνευσμένο από φεμινιστικά και αυτόνομα γυναικεία κινήματα από όλο τον κόσμο, ιδιαίτερα από τις εμπειρίες του Γυναικείου Κινήματος του Κουρδιστάν, επιδιώκει να δημιουργήσει χώρους όπου οι γυναίκες θα βρίσκονται στη πρώτη γραμμή για τη διαμόρφωση ενός καλύτερου μέλλοντος για όλους τους λαούς.

Το 2018, το Κουρδικό Γυναικείο Κίνημα άνοιξε επίσημα τη συζήτηση για τον Παγκόσμιο Γυναικείο Δημοκρατικό Συνομοσπονδισμό, την οποία μέχρι τότε είχε αναπτύξει μέσα στο δικό του πλαίσιο. Για τον σκοπό αυτό ξεκίνησε το Women Weaving the Future (Γυναίκες που Υφαίνουν το Μέλλον). Το δίκτυο δημιουργήθηκε με τη συμμετοχή γυναικείων κινημάτων από την Abya Yala, τη Μέση Ανατολή, την Ασία και την Ευρώπη.

Αρχικά, επικεντρώθηκε στην εύρεση κοινών σημείων ανάμεσα στους αγώνες των γυναικών από διαφορετικές γεωγραφίες και στην ανάπτυξη μεθόδων για την ανταλλαγή εμπειριών.

Μετά τη διοργάνωση των Παγκόσμιων Γυναικείων Συνεδρίων το 2018 και το 2022, το δίκτυο στοχεύει τώρα να χτιστεί με πιο πρακτικό τρόπο.

Πώς μπορεί να ενισχυθεί η
αλληλεγγύη ανάμεσα στα γυναικεία κινήματα;

Και πώς μπορούν οι τοπικοί αγώνες να ενταχθούν σε ευρύτερες διεθνείς επαναστατικές διαδικασίες, καθοδηγούμενες από γυναίκες, με στόχο τη συλλογική οικοδόμηση του μέλλοντος;

Αναγνωρίζουμε τον πρωτοποριακό ρόλο των γυναικών και των θηλυκοτήτων στην
οικοδόμηση της ειρήνης, αλλά και των εναλλακτικών απέναντι στην κυριαρχία και την καταπίεση. Πιστεύουμε ότι οι βαθιές διακρίσεις μέσα αλλά και ανάμεσα στις κοινωνίες, μπορούν να ξεπεραστούν, ιδιαίτερα με το χτίσιμο συμμαχιών των γυναικών και άλλων θηλυκοτήτων. Είμαστε πάντοτε μέρος της κοινωνίας και όχι αποκομμένες από αυτήν, ωστόσο πιστεύουμε ότι ως γυναίκες πρέπει να αναπτύξουμε τις δικές μας προοπτικές και
προτάσεις. Πιστεύουμε ότι η δύναμή μας βρίσκεται στη διαφορετικότητά μας. Οι κοινωνίες μας είναι η ραχοκοκαλιά μας και όχι τα κράτη ούτε κανένας στρατός τους.

Όχι εκείνοι που μιλούν για μας, αλλά εμείς οι ίδιες, με τις δικές μας φωνές, τις δικές μας εμπειρίες και τη δική μας θέληση. Όλα αυτά επιβεβαιώνονται από τις εμπειρίες στο Κουρδιστάν, την Παλαιστίνη, την Τσιάπας, την πραγματικότητα τόσων πολλών αυτόχθονων λαών στην Abya Yala, την Αφρική και την Ασία όπως και τους πολέμους στην Ουκρανία σήμερα, τη Γιουγκοσλαβία παλαιότερα, ή τη θανατηφόρα κατάσταση στα εξωτερικά σύνορα της Ευρώπης.

Πώς συντονίζουμε τους αγώνες μας ώστε να μπορέσουμε να ξεπεράσουμε τον πόλεμο, την κυρίαρχη νοοτροπία και την πατριαρχία;

Ποιος ο ρόλος των εμπειριών του Γυναικείου Κινήματος του Κουρδιστάν σε αυτό;

Η εκδήλωση αποτελεί μια εισαγωγή στην πρόταση του Παγκόσμιου Γυναικείου
Δημοκρατικού Συνομοσπονδισμού, τις εμπειρίες του Γυναικείου

Κινήματος του Κουρδιστάν και τις πρόσφατες πρακτικές του δικτύου Women Weaving the Future (Γυναίκες που Υφαίνουν το Μέλλον), σε συνδιοργάνωση με την Αντιεξουσιαστική Κίνηση Αθήνας.

Πέμπτη 28/5, στις 20:00, στον Ελεύθερος Κοινωνικός Χώρος «αλτάι»//Free Social Space “altai”.

Σε πόλεις, παραλίες , στο βουνό την “Μεταμόρφωση” τη ζούμε κάθε μέρα εδώ – Αντιεξουσιαστική Κίνηση στα Χανιά

Τα Χανιά, στις 29 Μαΐου, θα γίνουν ο τόπος συνάντησης όσων παρακολουθούν και διαμορφώνουν την οικονομική πορεία της Κρήτης. Εκεί διοργανώνεται το συνέδριο «Επενδύοντας στην Αλλαγή: Πώς μεταμορφώνεται η Κρήτη», μια πρωτοβουλία του Powergame.gr και του Economist, που φιλοδοξεί να καταστεί σημείο αναφοράς στη συζήτηση για τις επενδύσεις, την ανάπτυξη και τις αλλαγές που διαμορφώνουν τη νέα φυσιογνωμία του νησιού.”

(Από τον πρόλογο της ανακοίνωσης των διοργανωτών)

Ήδη από την πρώτη παράγραφο της ανακοίνωσης για το **“μεγάλο συνέδριο”** – όπως αποκαλείται στον τίτλο της – υπάρχουν συμπυκνωμένα όλα όσα χρειάζεται κανείς για να μην αδιαφορήσει.

Οι μεγαλόσχημοι ομιλητές (Μητσοτάκης, ΠτΔ, υπουργοί) που αναφέρονται στην συνέχεια, πέραν του αυτοσκοπού της πολιτικής υπεραξίας για τους ίδιους, καθώς και της καθαγίασης των εργασιών του συνεδρίου, συνιστούν το έξτρα δόλωμα για να προβεί ο αναγνώστης και σε μια ενσώματη κινητοποίηση: να πάει εκεί, είτε για να γλύψει είτε για να σιχτιρίσει.

“Ανάπτυξη, επενδύσεις, αλλαγή, νέα φυσιογνωμία, ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ…”

Λέξεις-κλειδιά για το θυμικό, ειδικά η τελευταία. Μια λέξη που όλοι/ες καταλαβαίνουμε πάρα πολύ καλά, από τη βιωμένη εμπειρία. Είτε έχεις ζήσει μια ολόκληρη ζωή σ’ αυτόν τον τόπο, είτε διαμένεις πρόσκαιρα, η λέξη “μεταμόρφωση” είναι κάτι που δεν γίνεται να μην αποδώσεις σε αυτό που βλέπεις να συμβαίνει γύρω σου – σ’ αρέσει/δεν σ’ αρέσει. Ανάλογα τη θέση στην τροφική αλυσίδα ή/και την ταξική συνείδηση, η μεταμόρφωση φυσικά παίρνει και το αντίστοιχο πρόσημο, πολύ θετικό ή πολύ αρνητικό.

Για μας που βιώνουμε την “μεταμόρφωση” και την “νέα φυσιογνωμία” ως ραγδαία υποτίμηση των ζωών μας, την έχουμε ψυλλιαστεί τη φάση: κάθε ταρατατζούμ στον τοπικό τύπο και στις πληρωμένες ηλεκτρονικές σελίδες για κάποια νέα ξενοδοχειακή επένδυση, αστική ανάπλαση, αναπτυξιακό έργο, από το αεροδρόμιο στο Καστέλι Πεδιάδος ως τα πεζοδρόμια του Σημαντηράκη, και από τα Hilton στο κέντρο και την Νέα Χώρα ως τις εξορύξεις στο πέλαγος νότια της Κρήτης, είναι προάγγελος καταστροφής φυσικών ομορφιών, 12ωρης κακοπληρωμένης εργασίας και εξώσεων από τα σπίτια μας.

Και επειδή εν προκειμένω δεν μιλάμε για κάποιον βιολογικό κύκλο της ζωής αλλά για ανθρώπινες παρεμβάσεις σε πολλαπλά επίπεδα, η μεταμόρφωση αυτή δεν ενέσκηψε από τον ουρανό ως φυσικό φαινόμενο, αλλά από τον ακόρεστο φαταουλισμό κάθε λογής αρπακτικών. Από τους στρατηγικούς επενδυτές και τους μεγαλοεργολάβους, μέχρι το λαμόγιο μικροαφεντικό που τσεπώνει τα μπουρμουάρ των υπαλλήλων. Και από τον κηφήνα διαπλεκόμενο γόνο του τάδε αυτοδιοικητικού κοτζαμπάση, έως την βαμπίρα

σπιτονοικοκυρά μας.
Ως άνθρωποι που ζούμε και δουλεύουμε μες το τουριστικό πάρκο που αντικαθιστά χρόνο με το χρόνο τις γειτονιές μας, δεν έχουμε καν το περιθώριο να επενδύουμε την ευζωία μας στις 15 μέρες των ανύπαρκτων διακοπών μας σε κάποιο πρώην μαγευτικό παραλιάκι που προσεχώς θα περιφραχθεί, θα τσιμεντωθεί και θα γίνει ανάμνηση αλλοτινών εποχών. Αφενός στην τουριστική γαλέρα διακοπές είναι η ανεργία το χειμώνα, αφετέρου η μεταμόρφωση συντελείται εδώ και τώρα δίπλα μας. Είναι η θάλασσα που κρύφτηκε από τα φαραωνικά μεγαθήρια στο παραλιακό μέτωπο της Νέας Χώρας. Είναι το κολυμβητήριο που άδειασε επ' αόριστον (για πάντα δηλ) από παιδάκια προφανώς για να γίνει μαρίνα. Το νερό που τρέχει με το σταγονόμετρο στην πολυκατοικία μας, ή τα λύματα που ξεχειλίζουν κάθε τρεις μέρες από τα φρεάτια (καθώς παρά το ατέρμονο ράβε-ξήλωνε 5 χρόνια τώρα που μας έχει τσακίσει τα νεύρα, φαίνεται ότι το νερό απλώς δεν φτάνει και για μας και για τα τζακούζια των ξενοδοχείων, ενώ το αποχετευτικό δίκτυο απλώς δεν σηκώνει τόσο σκατό από τους χιλιάδες έξτρα τουρίστες που αποβιβάζονται καθημερινά από κρουαζιερόπλοια και αεροπλάνα).

Είναι οι κοντινές παραλίες που βρωμάνε και η άμμος που είναι σοβαρά μολυσμένη, αν δεν θέλεις να δώσεις μεροκάματο για ξαπλώστρα – και αν βρεις χώρο ανάμεσά τους. Είναι οι συναυλίες και οι παραστάσεις που ενοχλάνε τους ξενοδόχους και τους ερμπιενμπάδες στην ανατολική Τάφρο – αλλά αδιάφορο αν ενοχλήσουν τους κατοίκους στις γειτονιές πέριξ του στρατοπέδου Μαρκοπούλου. Είναι το παρκάρισμα και η κυκλοφοριακή συμφόρηση που έχει γίνει εφιάλτης, διότι τα λεφούσια από τα κρουαζιερόπλοια δεν χωράνε στα πεζοδρόμια και αυτά πρέπει να διπλασιαστούν σε πλάτος. Ανεβάζοντας παράλληλα έτσι και την αξία των ακινήτων στο κέντρο, εκτοπίζοντάς μας εν τέλει στην Πελεκαπίνα. Είναι, εν τέλει, το κόστος ζωής που εκτοξεύεται στην "μεταμορφωμένη" πόλη μας εξαιτίας όλων των παραπάνω και μας υποχρεώνει σε 2 δουλειές για να συντηρούμε ένα κωλόσπιτο στην Πελεκαπίνα.

Είτε φιλοδοξεί όντως να αποδειχθεί κομβικό και κρίσιμο για τις εξελίξεις, είτε απλά συνιστά μια επικοινωνιακή προεκλογική φιέστα, το “μεγάλο συνέδριο” του Economist θα συγκροτήσει για μια μέρα το επιτελείο του εχθρού σε φυσική μορφή στην πόλη μας. Η απάντηση που αναλογεί είναι – παραφράζοντας τους διοργανωτές του – να γίνουν τα Χανιά, στις **29 Μαΐου**, τόπος συνάντησης όλων όσων μπορούσαμε να κάνουμε και χωρίς τις μεταμορφώσεις που πέρασαν από πάνω μας. Να είμαστε εκεί, από το Καστέλι Πεδιάδος και το οροπέδιο Λασιθίου, τα Αστερούσια και το Αμάρι, τον Αποκόρωνα και τη Γαύδο, από τις γειτονιές των αστικών κέντρων, για να το χαλάσουμε.

Μάης 2026
Αντιεξουσιαστική Κίνηση στα Χανιά

Πανεπιστήμιο ανοιχτό στην κοινωνία Και όχι συλλήψεις για μία ταινία – Αντιεξουσιαστική Κίνηση Θεσσαλονίκης

Το βράδυ της Τρίτης 17/02 πραγματοποιήθηκε μία ακόμη μεγάλη αστυνομική επιχείρηση με την μεγάλη συμβολή των πανεπιστημιακών αρχών για μία… προβολή ταινίας από πολιτιστική ομάδα του Πανεπιστημίου.
Αποτέλεσμα 38 προσαγωγές μέχρι και περιμετρικά και εκτός του

Πολυτεχνείου που μετατράπηκαν σε συλλήψεις με κατηγορία “Διατάραξη λειτουργίας δημόσιας υπηρεσίας”.

Μία αστυνομική επιχείρηση για μία προβολή ταινίας που αποδεικνύει για ακόμη μια φορά ότι η εξουσία θέλει ένα πανεπιστήμιο νεκρό και “καθαρό” από κάθε δραστηριότητα πέρα από την εντατικοποίηση των σπουδών και τις business που κάνει με κάθε λογής εργολάβο και χρήμα που λαμβάνει ή δίνει.

Στεκόμαστε με αλληλεγγύη στο πλάι των συλληφθέντων που το μόνο “έγκλημα” τους ήταν να…παρακολουθήσουν μία ταινία ή να τυχαίνει να βρίσκονται περιμετρικά της Πολυτεχνικής Σχολής του Α.Π.Θ.

Συγκέντρωση αλληλεγγύης στους/ις 38 συλληφθέντες/είσες για μία προβολή ταινίας στο Α.Π.Θ.:
Τρίτη 26/05, 09:00, Δικαστήρια Θεσσαλονίκης

-ΚΑΝΕΝΑ ΠΕΙΘΑΡΧΙΚΟ, ΚΑΜΙΑ ΔΙΑΓΡΑΦΗ
-ΠΑΥΣΗ ΚΑΘΕ ΔΙΩΞΗΣ
Αντιεξουσιαστική Κίνηση Θεσσαλονίκης

Έτσι απλά θα πούμε πάλι, άλλος ένας νεκρός εργάτης εν ώρα εργασίας – Χειρονομία Αντιεξουσιαστική Κίνηση

Όσο κι αν μας αρέσει να λέμε ότι δεν πρέπει να συνηθίσουμε τον θάνατο κι ότι δεν θα αφήσουμε αναπάντητη άλλη μια εργατική δολοφονία, ο σκληρός ρεαλισμός έρχεται με πάταγο να μας διαψεύσει και να μας επαναφέρει στην πραγματικότητα. Μόνο το

2025 είχαμε 201 νεκρούς στα κάτεργα της εργοδοσίας στην Ελλάδα, μόνο για το χρονικό διάστημα από το 2025 έως σήμερα έχουν σκοτωθεί συνολικά 45 οικοδόμοι κατά την διάρκεια της εργασίας τους. Ο τελευταίος; Αλβανός εργάτης, πατέρας 2 παιδιών καταπλακώθηκε από μπάζα σε έργα όμβριων υδάτων στη Βουνοπλαγιά Ιωαννίνων, γιατί ο εργολάβος που είχε αναλάβει το έργο για λογαριασμό του Δήμου Ζίτσας δεν είχε φροντίσει, ως όφειλε, να τοποθετήσει το απαραίτητο προστατευτικό τελάρο.

Γιατί; Επειδή η δουλειά πρέπει να γίνει γρήγορα και όσο το δυνατόν πιο οικονομικά, για να κονομήσει δηλαδή ο εργολάβος όσα περισσότερα μπορεί. Γιατί; Επειδή οι ελεγκτικοί μηχανισμοί, όπως η Επιθεώρηση Εργασίας, είναι πλήρως υποβαθμισμένοι και υπάρχουν συνολικά 6 επιθεωρητές για όλη την Ήπειρο και την Κέρκυρα. Η Επιθεώρηση Εργασίας, βέβαια, γνωρίζουμε πολύ καλά πως για να φτάσει σε σημείο να προβεί στον οποιονδήποτε έλεγχο, θα πρέπει να αποκλεισθούν πρώτα ορισμένες κατηγορίες εργοδοτών : όλες οι μεγάλες βιομηχανίες της περιοχής που δρουν ανεξέλεγκτα και σε κοινή θέα όσον αφορά τις συνθήκες εργασίας που επικρατούν στα εργοστάσια της περιοχής και όλοι οι «μικρότεροι» εργοδότες που τυχαίνει να έχουν στο Σ.ΕΠ.Ε κάποιον φίλο ή γνωστό.

Γιατί; Επειδή ο νεοφιλελευθερισμός επελαύνει και η ζωή κοστολογείται ακόμα φθηνότερα απ’ ό,τι πριν μερικές δεκαετίες. Το βάρος πέφτει στο άτομο που πρέπει να μάθει να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της εποχής, να είναι ευέλικτο, γρήγορο, να σκύβει το κεφάλι και να αντέχει τα εξαντλητικά ωράρια και τη γενικότερη επισφάλεια της εργασίας.

Στον διακηρυγμένο πόλεμο ενάντια στους εργαζόμενους από την εργοδοσία, που κρύβεται πίσω από τις κυβερνητικές διευκολύνσεις, την ασυδοσία όλων των ελεγκτικών μηχανισμών και την σιωπή της πλειοψηφίας της κοινωνίας, που στέκεται αμήχανη μπροστά σε αυτήν την πραγματικότητα, η απάντηση πρέπει να είναι πολύπλευρη. Περιλαμβάνει την μαζική κοινωνική ανυπακοή και άρνηση των εργαζομένων να υποταχθούν μπροστά στα φαινόμενα εργοδοτικής ασυδοσίας, την ενίσχυση των σωματείων και των

οργανώσεων που δυσκολεύουν την ζωή των αφεντικών, την κοινωνική κατακραυγή που θα πρέπει να συνοδεύει πάντοτε όποιον εργοδότη δεν πράττει τα απαραίτητα και προτιμάει να κοιτάει μοναχά τα δικά του συμφέροντα.

ΠΟΛΕΜΟ ΣΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ ΤΩΝ ΑΦΕΝΤΙΚΩΝ
Χειρονομία – Αντιεξουσιαστική Κίνηση
(Ανοιχτή Συνέλευση κάθε Πέμπτη στις 8μμ στον ΕΚΧ Αλιμούρα – Αραβαντινού 6 εντός στοάς)

Αντιπολεμική συγκέντρωση | 14/05 στις 19:00, Αλ. Σβώλου με Δ. Γούναρη.- Αντιεξουσιαστική Κίνηση Θεσσαλονίκης

Ή θα σταματήσουμε τον πόλεμο
Ή θα υποστούμε τις συνέπειες του

Σε παγκόσμιο επίπεδο, τα πολεμικά στρατόπεδα έχουν ήδη παραταχθεί. Οι στρατιωτικές επιχειρήσεις έχουν εκτοπίσει την πολιτική μαζί με το μέχρι τώρα Διεθνές Δίκαιο. Όλοι και όλες βρίσκονται σε αναμονή μιας καινούργιας Γιάλτας και ενός νέου Διεθνούς Δικαίου που θα γεννήσουν οι πόλεμοι.

Οι στρατιωτικοί συνασπισμοί αναλαμβάνουν τη διαχείριση της πολιτικής, την παραγωγή της κυρίαρχης ιδεολογίας και της μιλιταριστικής κουλτούρας, απαραίτητης για τις πολεμικές προετοιμασίες. Η ένταση αυτή της πολεμικής προετοιμασίας, μας

εισάγει σε συνθήκες πολεμικού καπιταλισμού όπου τη σύγχυση κυριαρχίας – οικονομίας αναλαμβάνουν να αποσαφηνίσουν τα συνακόλουθα κράτη, με αιχμή του δόρατος τον δοκιμασμένο εθνικισμό της υπεροχής και των ηρωικών παραδόσεων. Βρισκόμαστε, με άλλα λόγια, στο περιβάλλον του μιλιταρισμού, ενός ιδεολογικού μηχανισμού για τη διασφάλιση της κοινωνικής συναίνεσης στις επερχόμενες πολεμικές εξελίξεις.

Ο επανεξοπλισμός της Ευρώπης, η συμμετοχή των "υπερδυνάμεων" σε πολεμικές συρράξεις, η στρατιωτική εισβολή των ΗΠΑ στην Βενεζουέλα, στο Ιράν και στη Μέση Ανατολή, είτε με ευθείες επιθέσεις και απειλές, είτε με αγκυροβολημένο στόλο στη Ν.Α. Μεσόγειο και στη θάλασσα της Ν. Κίνας, η γενοκτονία στη Γάζα από το Ισραηλινό κράτος και οι σφαγές στο Σουδάν και στη Σομαλία, της Ρωσίας στην Ουκρανία επί μια τετραετία αποκαλύπτουν ότι τα πολεμικά στρατόπεδα έχουν ήδη συγκροτηθεί. Επιπλέον, οι συζητήσεις ανανέωσης των εξοπλισμών επιβεβαιώνουν την προσπάθεια επέκτασης του μιλιταρισμού και στις κοινωνίες.

Ταυτόχρονα, σε παγκόσμιο επίπεδο τα αφεντικά αναδιανέμουν τις αγορές, τους ενεργειακούς κόμβους, την επέκταση της λεηλασίας της φύσης με εξορύξεις παντού, επαναρυθμίζοντας έτσι την εμπορευματική παραγωγή σε μια διαδικασία συγκρότησης συμμαχιών.

Σε αυτές τις περιπτώσεις τα πράγματα παίρνουν τον δρόμο τους, αφού τα κράτη και οι συνασπισμοί προβάλλουν την υπέρτατη μορφή βίας που έχουν συσσωρεύσει από το τέλος του τελευταίου πολέμου. Η προβολή του στρατού και των εξοπλισμών στον δημόσιο χώρο μετατρέπει εύκολα τον εθνικισμό σε μιλιταρισμό ως κυρίαρχη ιδεολογία, στοχεύοντας στον αφιονισμό ολόκληρης της κοινωνίας, προκειμένου να προετοιμάσει την στάση όλων μας απέναντι στα κανόνια.

Από κοντά και το Ελληνικό κράτος -με πρόσφατο πρόσχημα την Κύπρο, την οποία έχει ακρωτηριάσει με τα ίδια του τα χέρια μαζί με τα εθνικιστικά καθάρματα- προκειμένου να διασπείρει

τον μιλιταρισμό εντός της κοινωνίας και να αντλήσει νέες κοινωνικές συναινέσεις για την αναπαραγωγή και συνέχιση της εξουσίας του. Ο μιλιταρισμός προαναγγέλλει μια νέα δυνατή σφαλιάρα στο σβέρκο της ελληνικής κοινωνίας όσο παρακολουθούμε αδιάφοροι.

Το Ελληνικό κράτος εντάχθηκε ενεργητικά από την πρώτη στιγμή στον πόλεμο ενάντια στο Ιράν, αλλά και ενάντια στη Ρωσία και η ένταξη στα δυτικά στρατόπεδα αναιρεί κάθε αμυντικό «εθνικό» πρόσχημα. Ο στρατός του κράτους παρατάσσεται σε ιμπεριαλιστικά στρατόπεδα για τα μιλιταριστικά και οικονομικά συμφέροντα του δυτικού ιμπεριαλιστικού καπιταλιστικού κρατισμού.

Φέτος, πάνω στην γενικότερη πολεμική συνθήκη του πλανήτη, ήρθε να κουμπώσει και ο Υπουργός Άμυνας Ν. Δένδιας με ένα νομοσχέδιο ταμάμ, όσον αφορά τη γενικευμένη στράτευση του ελληνικού πληθυσμού. Αυτό που φανερώνεται από τις αλλαγές που φέρνει το νομοσχέδιο Δένδια, είναι η πρόθεση πλήρους ελέγχου της στράτευσης των επόμενων γενιών. Εισάγεται ένα πλαίσιο πλήρους επιτήρησης των υποψήφιων φαντάρων το οποίο συμπληρώνεται από άλλη μια τροποποίηση που επιτρέπει στη στρατολογία να έχει πρόσβαση σε δεδομένα της ΑΑΔΕ, των ΚΕΠ και του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, για τον αυτόματο εντοπισμό ανυπότακτων. Περαιτέρω, οι προϋποθέσεις για την απαλλαγή από την θητεία αυστηροποιούνται, ο πλέον γνωστός τρόπος απαλλαγής από την θητεία, οι αναβολές υγείας (Ι5) από εδώ και στο εξής θα περνάνε αυστηρά από Στρατιωτικές Υγειονομικές Επιτροπές, χωρίς την υποχρεωτική συμμετοχή πολιτικών ιατρών. Τέλος, θεσπίζεται η εθελοντική (προς το παρόν) στράτευση των γυναικών. Με το πρόσχημα της «ισότητας», δημιουργείται η επιλογή εθελοντικής θητείας για τον γυναικείο πληθυσμό, η γενικευμένη στράτευση φαίνεται να επεκτείνεται σε όλη την ελληνική κοινωνία.

Σήμερα είναι ζωτική και επείγουσα ανάγκη να επαναδιατυπώσουμε ένα πραγματικά αντιπολεμικό πρόταγμα, με καθαρή ματιά μέσα στο χαοτικό του κόσμου μας. Στον πόλεμο μεταξύ του ηγεμόνα και του

τυράννου, τα στρατόπεδα και τα εγκλήματα δεν τα επιλέγεις, τα πολεμάς.

Μέσα σε αυτό το αντιπολεμικό πνεύμα εντάσσεται και το Global Sumud Flotilla, το οποίο κατάφερε να δημιουργήσει έναν διεθνή στόλο αλληλεγγύης με αντιπολεμικό χαρακτήρα, αμφισβητώντας τον παράνομο αποκλεισμό της Γάζας και βάζοντας ως προτεραιότητα την ίδια τη ζωή. Δεν είναι τυχαίο που ένα τέτοιο εγχείρημα καταστέλλεται βάναυσα ακόμη και 600 ναυτικά μίλια μακριά από τις ακτές της Γάζας, καθώς αποτελεί ανθρώπινο ανάχωμα απέναντι στα εγκλήματα πολέμου και τη γενοκτονία που συνεχίζει να διαπράττει το κράτος του Ισραήλ. Το τελευταίο, φοβούμενο την ενίσχυση ενός αντιπολεμικού κινήματος ικανού να σπάσει το αυταρχικό καθεστώς που έχει επιβάλλει, δρα ανεξέλεγκτα και βίαια, με τη πολύτιμη βοήθεια στρατιωτικών συμμάχων όπως η Ελλάδα.

Ενάντια στο φόβο και τη τρομοκρατία που επιχειρεί να σπείρει το κράτος του Ισραήλ όμως, ο στολίσκος συνεχίζει να βρίσκεται στο δρόμο προς τη Γάζα, με πλοία από την ελληνική γεωγραφία να προστίθενται σε αυτόν.

Έχουμε προ πολλού απαντήσει το ιστορικό δίλημμα το οποίο επανέρχεται κάθε φορά που το κράτος προετοιμάζει τις μηχανές του πολέμου: Ή η δική μας κοινωνική αντίσταση θα σταματήσει τον πόλεμο ή ο πόλεμος θα επιβάλλει την υποταγή, το δίκαιο του ισχυρού και τον θάνατο.

Αντιπολεμική συγκέντρωση-μικροφωνική Πέμπτη 14/05 στις 19:00, Αλ. Σβώλου με Δ. Γούναρη.

– Οι αμυντικές δαπάνες είναι πολεμικές πιστώσεις.
– Έξω οι εξοπλισμοί και επανεξοπλισμοί από τη ζωή και την κοινωνία.
– Η κοινωνική αντιμιλιταριστική αντίσταση θα σταματήσει τον πόλεμο ή ο πόλεμος θα επιβάλλει την υποταγή, τη θανατοπολιτική και το Δίκαιο του ισχυρού.

– Λευτεριά στην Παλαιστίνη

Αντιεξουσιαστική Κίνηση Θεσσαλονίκης

Η Τελική Αγόρευση της Zoe Rogers στην Δίκη των 6 του Filton (Filton 6 Trial)

Πηγή : realmedia.press

Μετάφραση Παναγιώτης Λυκόγιαννης

**Με αφορμή την σημερινή απόφαση του δικαστηρίου στην δίκη των 6 του Filton δημοσιεύουμε την Τελική Αγόρευση της Zoe Rogers στις 29/4*

Καθώς πιθανόν έχετε ήδη παρατηρήσει, αποφάσισα να εκπροσωπήσω τον εαυτό μου σε αυτή τη δίκη. Όχι επειδή η συνήγορός μου δεν έκανε καλή δουλειά – στην πραγματικότητα έχουμε γίνει πολύ καλές φίλες – και συνεχώς λέω στους άλλους ότι έχω την καλύτερη συνήγορο. Είμαι βαθιά ευγνώμων για όλα όσα έχει κάνει για μένα, σε αυτή τη δίκη και στην προηγούμενη. Αλλά αυτή τη φορά ήθελα να μπορώ να σας μιλήσω η ίδια.

Κατά τη διάρκεια αυτής της δίκης ακούσατε κάποια πολύ σημαντικά στοιχεία. Ακούσατε ότι υπάρχουν εργοστάσια σε βρετανικό έδαφος που κατασκευάζουν όπλα για να σταλούν στο Ισραήλ. Ακούσατε ότι τα drones που κατασκευάζονται περιλαμβάνουν τα Thor VTOL Quadcopters, τα οποία χρησιμοποιούνται για τη ρίψη χειροβομβίδων, drones που διαφημίζονται ως «δοκιμασμένα στη μάχη» πάνω σε Παλαιστίνιους. Ακούσατε ότι τα drones χρησιμοποιούν τεχνητή νοημοσύνη για να

στοχοποιούν παιδιά, και ότι τα drones επιτήρησης Magni X λειτουργούν σε συνδυασμό με «δολοφονικά drones», και ότι η Έρευνα & Ανάπτυξη που πραγματοποιείται στο Ηνωμένο Βασίλειο είναι ζωτικής σημασίας για τον ισραηλινό στρατό. Ακούσατε επίσης ότι η εγκατάσταση στο Filton εγκαινιάστηκε από τον Ισραηλινό Πρέσβη, ότι διαθέτει άδειες εξαγωγής προς το Ισραήλ, και ότι η ίδια η Elbit αποτελεί τη «ραχοκοκαλιά» του ισραηλινού στρατού.

Ακούσατε πώς δοκιμάσαμε κάθε δημοκρατικό μέσο που είχαμε στη διάθεσή μας, συμπεριλαμβανομένων διαδηλώσεων, εράνων, κατασκηνώσεων διαμαρτυρίας, αιτημάτων, επιστολών προς βουλευτές, αυτοκόλλητων που παρέπεμπαν σε πληροφορίες της Διεθνής αμνηστίας σχετικά με το απαρτχάιντ, αγρυπνιών, πικετοφοριών έξω από εργοστάσια όπλων – και ο κατάλογος συνεχίζεται. Και πώς τίποτα από αυτά δεν λειτούργησε. Ακούσατε πώς η άμεση δράση είναι αποτελεσματική, πώς συνέβαλε στο τέλος του απαρτχάιντ κατά το κίνημα πολιτικών δικαιωμάτων στην Αμερική, και πώς χρησιμοποιείται σήμερα στο Ηνωμένο Βασίλειο για να κλείσουν εργοστάσια όπλων, τέσσερα από τα οποία έχουν κλείσει οριστικά.

Ακούσατε ότι αφού καταστρέψαμε αυτά τα drones, συλληφθήκαμε για τρομοκρατία – κρατηθήκαμε χωρίς επικοινωνία – και περάσαμε 18 μήνες στη φυλακή χωρίς δίκη. Ακούσατε ότι πρόκειται για επανάληψη της δίκης.

Αφού ακούσατε και τους έξι μας να καταθέτουμε, ίσως σας φάνηκε περίεργο ότι όσα συμβαίνουν στην Παλαιστίνη δεν αναφέρθηκαν καθόλου. Ίσως παρατηρήσατε ότι ορισμένες λέξεις έχουν «απαγορευτεί», ότι μέχρι τις αγορεύσεις μας η λέξη γενοκτονία δεν ειπώθηκε ούτε μία φορά. Υπήρξαν διακοπές από την κατηγορούσα αρχή, γρήγορες αλλαγές θέματος από τους συνηγόρους μας – είναι σαν να έχουν απαγορευτεί ολόκληρα θέματα συζήτησης. Η κατηγορούσα αρχή γνωρίζει πολύ καλά ότι έχουμε δίκιο, ότι αυτό το εργοστάσιο προμηθεύει όπλα στο Ισραήλ για χρήση στη Γάζα. Γι’ αυτό επιλέγει να το καταπνίξει αντί να το αντικρούσει. Έχει αποφασίσει ότι η νομιμότητα των ενεργειών

του Ισραήλ είναι άσχετη με αυτή τη δίκη. Επειδή γνωρίζει ότι δεν θα μπορούσατε, με καθαρή συνείδηση, να μας κρίνετε ενόχους αν σας επιτρεπόταν να ακούσετε όλη την αλήθεια.

Για να μας κρίνετε ενόχους για πρόκληση φθοράς ξένης περιουσίας, πρέπει να είστε βέβαιοι. Ίσως αναγνωρίζετε τον όρο «πέραν πάσης λογικής αμφιβολίας» – είναι το ίδιο πράγμα. Και θα χρησιμοποιήσω μια αναλογία για να το εξηγήσω. Γιατί, σε αντίθεση με τους άλλους εδώ, δεν έχω νομικό πτυχίο.

Ας φανταστούμε ότι εσείς και κάποιος που αγαπάτε έχετε πάει διακοπές μαζί. Και μια μέρα αποφασίζετε να κάνετε άλμα με αλεξίπτωτο. Θα θέλατε να είστε βέβαιοι ότι αυτό το αλεξίπτωτο θα σας συγκρατήσει. Δεν θα αγοράζατε απλώς ένα φτηνό από το Amazon, ούτε θα δανειζόσασταν ένα από έναν φίλο που σαπίζει σε μια αποθήκη εδώ και καιρό. Θα θέλατε να ξέρετε τα πάντα γι' αυτό το αλεξίπτωτο: την ιστορία του, ποιος το έφτιαξε, πώς έχει χρησιμοποιηθεί, ίσως ακόμη και τα «κίνητρά» του. Γιατί θα θέλατε να ξέρετε ότι, καθώς πέφτετε προς το έδαφος, όταν ενεργοποιήσετε τον μηχανισμό, το αλεξίπτωτο θα ανοίξει και θα σας σώσει – γιατί αν δεν είστε βέβαιοι, τότε αυτό είναι ένα λάθος με μόνιμες συνέπειες. Και αυτή η απόφαση δεν διαφέρει. Είναι εξίσου οριστική, με συνέπειες που αλλάζουν τη ζωή, και το σημαντικότερο, δεν μπορείτε να την πάρετε πίσω.

Η κατηγορούσα αρχή πρέπει να σας κάνει να είστε βέβαιοι, για να μπορέσετε να καταδικάσετε. Αλλά πώς μπορείτε να είστε βέβαιοι όταν ξέρετε ότι δεν έχετε ακούσει όλη την αλήθεια;

Είμαι ένας συνηθισμένος άνθρωπος, με φίλους, οικογένεια, μια θέση στο πανεπιστήμιο, μια γάτα που αγαπώ – γενικά έχω πολλά να χάσω αν πάω φυλακή. Όμως ξέρετε ότι όλοι μας είχαμε σκοπό να συλληφθούμε στις 6 Αυγούστου. Είχαμε σκοπό να πάμε σε δίκη. Και δεν θα μιλήσω για τους άλλους, αλλά ο λόγος που εγώ ήμουν πρόθυμη και αρκετά σίγουρη να το επιτρέψω αυτό, ήταν γιατί ήξερα ότι τώρα, 20 μήνες μετά, θα στεκόμουν μπροστά σε 12 απλούς ανθρώπους σαν εσάς. Όχι πολιτικούς, όχι νομικούς ειδικούς, όχι δικηγόρους και δικαστές με περούκες από τρίχες

αλόγου 400 ετών, αλλά μια ομάδα ίσων μου. Είστε το καλύτερο αντίβαρο στην εξουσία και την τυραννία μέσα στο νομικό σύστημα όπως υπάρχει σήμερα. Είναι προνόμιο να κρίνεσαι από εσάς. Και δεν το λέω για να σας κολακέψω, αλλά γιατί, όπως ήδη ακούσατε, το δικαίωμα στη δίκη με ενόρκους απειλείται, με ένα νομοσχέδιο να περνά αυτή τη στιγμή από τη Βουλή των Κοινοτήτων. Οι ένορκοι όπως τους γνωρίζουμε ίσως να μην υπάρχουν για πολύ ακόμη, ακριβώς επειδή δεν μπορούν να επηρεαστούν από τα χρήματα των ισχυρών. (Και επίσης επειδή συχνά αρνούνται να καταδικάσουν σε τέτοιες υποθέσεις.) Και αυτό σας δίνει μια πολύ ισχυρή θέση.

Κανείς δεν μπορεί να σας πει να καταδικάσετε σε αυτή την υπόθεση, ούτε καν ο δικαστής. Στην πραγματικότητα, ο δικαστής ρητά δεν επιτρέπεται να σας πει να καταδικάσετε! Εσείς, και μόνο εσείς, μπορείτε να αποφασίσετε την ετυμηγορία σας. Και όχι μόνο μπορείτε να μας αθωώσετε, αλλά έχετε το ΔΙΚΑΙΩΜΑ να το κάνετε. Κανείς δεν μπορεί να σας τιμωρήσει για την απόφασή σας. Κανείς δεν μπορεί καν να σας ρωτήσει γιατί.

Θέλω όμως να ξέρετε ότι, ό,τι κι αν αποφασίσετε, δεν θα σας κρατήσω κακία. Πώς θα μπορούσα, όταν σας έχουν κρατήσει στο σκοτάδι; Αλλά μπορείτε να είστε βέβαιοι για ένα πράγμα. Είμαι περήφανη, τόσο περήφανη που συμμετείχα σε αυτό. Είμαι περήφανη που ξεπέρασα τον φόβο μου και ανέλαβα δράση, γιατί φυσικά και φοβόμουν – δεν εισβάλλεις σε ένα ισραηλινό εργοστάσιο όπλων για διασκέδαση! Και μπορώ να πω με απόλυτη βεβαιότητα ότι αυτό είναι το καλύτερο πράγμα που έχω κάνει ποτέ, γιατί υπάρχει μεγάλη πιθανότητα ότι, λόγω των πράξεών μας εκείνο το βράδυ, σώθηκαν αθώες ζωές.

Και έτσι δεν θα ντραπώ ποτέ που βρέθηκα σε δίκη, που πέρασα 18 μήνες στη φυλακή, που ίσως αντιμετωπίσω πολλούς ακόμη.

Ξέρετε ότι έχουμε αντιμετωπιστεί ως τρομοκράτες σε όλη αυτή τη διαδικασία. Μια εργαζόμενη σε δομή για θύματα ενδοοικογενειακής βίας, δύο νηπιαγωγοί, ένας απόφοιτος της Οξφόρδης, ένας καλλιτέχνης και εγώ. Ακούγεται δυστοπικό, αλλά

είναι αλήθεια, όπως και η απαγόρευση της Palestine Action.

Αλλά αυτή τη φορά εσείς είστε αυτοί που αποφασίζουν. Σε αντίθεση με αυτό που θέλουν η κατηγορούσα αρχή και η κυβέρνηση, δεν είστε μια τυπική «σφραγίδα».

Μην πέσετε στην παγίδα τους.

Κηρύξτε και τους έξι μας αθώους για πρόκληση φθοράς ξένης περιουσίας.

Υ.Γ. 1 Στον σύνδεσμο που υπάρχει στην αρχή του άρθρου μπορείτε να βρείτε τις αγορεύσεις όλων των κατηγορούμενων στην Δίκη των 6 του Filton

*Η Σάρλοτ Χεντ, ο Σάμιουελ Κόρνερ, η Λεόνα Καμίο και η Φατέμα Ζαϊνάμπ Ρατζουάνι κρίθηκαν ΕΝΟΧΟΙ.

Η Ζόι Ρότζερς και ο Τζόρνταν Ντέβλιν κρίθηκαν ΑΘΩΟΙ.

Για την κατηγορία της ΠΡΟΚΛΗΣΗΣ ΣΟΒΑΡΗΣ ΣΩΜΑΤΙΚΗΣ ΒΛΑΒΗΣ ΜΕ ΠΡΟΘΕΣΗ, σύμφωνα με το άρθρο 18 του Νόμου περί Αδικημάτων κατά του Προσώπου του 1861, σε βάρος του Σάμιουελ Κόρνερ, κρίθηκε ΑΘΩΟΣ για αυτήν την κατηγορία, αλλά ΕΝΟΧΟΣ για την ΠΡΟΚΛΗΣΗ ΣΟΒΑΡΗΣ ΣΩΜΑΤΙΚΗΣ ΒΛΑΒΗΣ.

“Ζούμε μια αντεπανάσταση” Διάλογος μεταξύ των Ζακ

Ρανσιέρ και Μαρίας Κακογιάννη

Δημοσιεύτηκε στο lundimatin#515, στις 8 Απριλίου 2026

Μετάφραση Ιωάννα Σπαή

Με αφορμή έναν πρόλογο για τη μετάφραση και την έκδοση στην Ελλάδα ενός συλλογικού έργου του Ζακ Ρανσιέρ [1], η Μαρία Κακογιάννη, της οποίας δημοσιεύσαμε πρόσφατα το “Κάτω από τον έναστρο ουρανό, ένα καλοκαιρινό βράδυ. Σκέψεις για την αναρχία και την επανάσταση”, συνομίλησε με τον φιλόσοφο. Η συζήτηση αφορά το παρόν, την αντεπανάσταση που βρίσκεται σε εξέλιξη, την κληρονομιά του ’68, τον καπιταλισμό που οδεύει προς το χάος κι εμάς που ακόμα δεν ξέρουμε ακριβώς πού πηγαίνουμε.

Μαρία Κακογιάννη: Το βιβλίο είναι μια συλλογή κειμένων οργανωμένων γύρω από τρεις ζώνες ή περιοχές, αντί για μέρη: ρατσισμός από τα πάνω· γεγονότα και σύμβολα· σκηνές χειραφέτησης. Τα κείμενα δεν είναι οργανωμένα χρονολογικά και δεν θα ήταν απολύτως εύστοχο να μιλήσουμε για σαφώς διακριτές θεματικές. Κάποια προέρχονται από διαλέξεις και συνέδρια, άλλα είναι άρθρα εφημερίδων, με διαφορετικό ύφος και ρυθμό. Συγκεντρώνοντάς τα μαζί εδώ, το ένα δίπλα στο άλλο, τα φανταστήκαμε σαν ένα τοπίο / σκηνικό.
Ενώ σας ευχαριστώ που συμφωνήσατε σε αυτόν τον σύντομο διάλογο, θα ήθελα κάπως να ξεκινήσω από τη μέση. Σε ποιο βαθμό θα λέγατε ότι ο Μάης του ’68 έφερε κάποια αλλαγή στη σκέψη και νοοτροπία μας; Ή στον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβανόμαστε και ερμηνεύουμε το ίδιο το γεγονός;

Ζακ Ρανσιέρ: Αυτό που συνέβη στη σκέψη ήταν η κατάρρευση ενός ολόκληρου συστήματος περιγραφής και ανάλυσης, το οποίο ήταν θεμελιωμένο σε μια ιεραρχική θεώρηση των φαινομένων [κατάρρευση του παραδοσιακού, ιεραρχικού τρόπου σκέψης και ανάλυσης της πραγματικότητας, ιδιαίτερα όπως αυτός εκφράστηκε από τη μαρξιστική θεωρία και την κλασική κοινωνιολογία]. Σε αυτό το σύστημα, υπήρχε μια ιεράρχηση των αιτιών. Στην

επιφάνεια των γεγονότων υπήρχαν οι περισσότερο ή λιγότερο θορυβώδεις καταστάσεις, ενώ από κάτω βρίσκονταν οι ακλόνητες πραγματικότητες που αποτελούσαν τις βαθύτερες αιτίες τους: η οικονομική διαδικασία (παραγωγή → διανομή → ανταλλαγή → κατανάλωση) που γεννούσε κοινωνική σύγκρουση, η οποία με τη σειρά της αποτυπωνόταν στην πολιτική σκηνή, λειτουργώντας έτσι ταυτόχρονα ως έκφραση αλλά και ως συγκάλυψη αυτής της σύγκρουσης. Τελικά, σε όλη αυτή την αλυσιδωτή διαδικασία, κυριαρχούσε μια ιδεολογία μέσα από την οποία η πραγματική σχέση αιτίας και αποτελέσματος παρουσιαζόταν διαστρεβλωμένη ή αντιστραμμένη. Αυτό σήμαινε επίσης ότι υπήρχε ένας διαχωρισμός: από τη μία πλευρά, οι διανοούμενοι/ειδικοί που είχαν την απόλυτη γνώση και τον έλεγχο της διαδικασίας, και από την άλλη, η μάζα των ανίδεων που ήταν εγκλωβισμένη σε αυτή την νοοτροπία. Και υπήρχε μια ηγεσία, ικανή να μετατρέπει αυτή τη γνώση σε προγράμματα, στρατηγικές και συνθήματα, αντιτιθέμενη στην ανυπομονησία και την αφέλεια των λαϊκών εξεγέρσεων.

Αυτό το ιεραρχικό οικοδόμημα γκρεμίστηκε από το κίνημα του 1968: ένα κίνημα που ξέσπασε απροσδόκητα σε μια περίοδο οικονομικής ανάπτυξης και μοντερνισμού και μεταρρυθμιστικής ευφορίας· ένα κίνημα που ξεκίνησε από το μηδέν, από «μικροαστούς» φοιτητές, αλλά κατάφερε και αναβίωσε τα οδοφράγματα του δέκατου ένατου αιώνα, έβαλε φωτιά σε ολόκληρη την κοινωνία και πυροδότησε τη μεγαλύτερη γενική απεργία των νεότερων χρόνων. Μπορούμε να πούμε, φυσικά, ότι αυτή η φωτιά έσβησε τόσο γρήγορα όσο είχε ξεσπάσει. Αλλά αν κι η Γκωλική εξουσία βγήκε νικήτρια, η αιτιοκρατική και ιεραρχική θεώρηση της κοινωνίας και της κοινωνικής πάλης δεν επιβίωσε. Έγινε φανερό ότι λόγια καθόλου “επιστημονικά” μπορούσαν να κλονίσουν συθέμελα μια ολόκληρη κοινωνική τάξη πραγμάτων και αποδείχθηκε ότι αυτή η κοινωνική τάξη, που φαινόταν να βασίζεται σε γερά θεμέλια, ήταν στην πραγματικότητα κάτι το συγκυριακό και μεταβλητό. Φάνηκε, επίσης, ότι η πολιτική έχει τον δικό της χρόνο, τον δικό της τρόπο να παράγει αιτίες και αποτελέσματα, και ότι ο πρώτος της στόχος είναι να δημιουργήσει έναν δικό

της χώρο και χρόνο, με συγκεκριμένες ανατροπές και ρυθμούς.

Η διάκριση μεταξύ αυθόρμητης εξέγερσης και οργανωμένης επανάστασης, που βασίζεται στην ορθολογική εξέλιξη της ιστορίας, αμφισβητήθηκε, όπως ακριβώς αμφισβητήθηκε κι αυτή που αντιπαρέβαλε την ορθολογικότητα των κοινωνικών δομών στις αυταπάτες των υποκειμένων. Αναμφίβολα υπήρχε μια δόση αφέλειας στο αντι-στρουκτουραλιστικό σύνθημα που κυκλοφόρησε στο Παρίσι το 1968: «Οι δομές δεν κατεβαίνουν στο δρόμο». Ο Λακάν απάντησε σε αυτό ότι το 1968, αυτό που συνέβη, ήταν ακριβώς η αλήθεια να κατεβαίνει στους δρόμους, συμπληρώνοντας όμως ότι, όπως φάνηκε, αυτή η αλήθεια είπε και πολλές ανοησίες. Ωστόσο, αυτές οι ίδιες οι ανοησίες της αλήθειας κατέρριψαν την απλοϊκή, επιστημονίστικη θεώρηση που είχε στηρίξει την πίστη στον δομισμό τη δεκαετίας του ’60. Η ορθολογικότητα της πολιτικής, όπως και εκείνη του ασυνείδητου, θα βασιζόταν από εδώ και στο εξής στην αλήθεια, σε αντίθεση με την καθιερωμένη γνώση. Αυτή η ορθολογικότητα θα εμφανιζόταν ως υπόθεση υποκειμένων που δεν ήταν πλέον ούτε τα υποταγμένα υποκείμενα της ιδεολογίας ούτε οι κοινωνικές ομάδες που προσδιορίζονταν από την κοινωνική επιστήμη, αλλά θα αυτοπροσδιορίζονταν μέσα από διεργασίες υποκειμενοποίησης. Και το γεγονός ,το οποίο παλαιότερα θεωρούνταν απλώς μια επιφανειακή εκδήλωση των πραγμάτων, επρόκειτο να γίνει ο πυρήνας αυτής της νέας λογικής. Δεν πρόκειται να υποστηρίξουμε ότι ο Μάης του ’68 έφερε επανάσταση στη σκέψη, αποτυγχάνοντας να φέρει επανάσταση στην κοινωνία, αλλά είναι βέβαιο ότι υπήρξε για τη γενιά μου μια κομβική στιγμή στην αναδιαμόρφωση της έννοιας της πολιτικής, καθώς και της ίδιας της έννοιας της σκέψης.

Μαρία Κακογιάννη: Αμέσως μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου και την κατάρρευση του σοβιετικού μπλοκ, ο Φράνσις Φουκουγιάμα ανακοινώνει την παγκόσμια κυριαρχία της φιλελεύθερης δημοκρατίας. Ήταν η αυγή της εποχής της συναίνεσης. Βρισκόμαστε στις αρχές της δεκαετίας του 1990, και τότε δημοσιεύετε μια σειρά παρεμβατικών κειμένων (ορισμένα εκ των οποίων περιλαμβάνονται στον παρόντα τόμο), προσπαθώντας να

αναλύσετε τα περιγράμματα αυτής της συναίνεσης και αυτό που εσείς ονομάζετε “ρατσισμό από τα πάνω”. Θα ήθελα να σταθούμε λίγο σε αυτό το σημείο: υποστηρίζετε ότι ο ρατσισμός αυτός είναι, πρωτίστως, μια κρατική λογική και όχι ένα λαϊκό πάθος. Με ποιον τρόπο αυτό που τότε ορίσατε ως ψυχρό ρατσισμό μπορεί να μας βοηθήσει σήμερα να ερμηνεύσουμε το παρόν και τις νέες μορφές διακυβέρνησης, οι οποίες γίνονται όλο και πιο δεσποτικές, αυταρχικές και αντιδραστικές;

Ζακ Ρανσιέρ: Πράγματι, προσπάθησα να δείξω πώς η συναινεση και μια νέα μορφή ρατσισμού συμβαδίζουν. Για μένα, η συναίνεση σήμαινε τη συμφωνία γύρω από την ιδέα μιας αντικειμενικής αναγκαιότητας: αυτής της παγκοσμιοποιημένης οικονομίας που επιβαλλόταν στους πάντες από την σοσιαλιστική αριστερά μέχρι τη φιλελεύθερη δεξιά. Ελλείψει δύναμης ή θέλησης τίποτα δεν αλλάζει όσον αφορά τις συνέπειες της ελεύθερης κυκλοφορίας των κεφαλαίων, οι κυβερνήσεις μας έχουν θέσει στόχο να δείξουν την κλειστότητά τους σε σχέση με το άλλο κίνημα που το συμπληρώνει, αυτό των εκτοπισμένων πληθυσμών λόγω της μιζέριας ή της βίας. Η μάχη ενάντια στην ανασφάλεια –ενάντια σε ένα κακό που υποτίθεται πως προέρχεται πάντα από τους άλλους, από έξω, έγινε το λάβαρό τους, δικαιολογώντας τη διαρκή ενίσχυση της κατασταλτικής εξουσίας.Έτσι, χρησιμοποίησαν την ύπαρξη μιας απροκάλυπτης, δηλωμένης ακροδεξιάς ως πρόσχημα, λέγοντας ότι υπάρχει ένας ρατσιστικός κίνδυνος που πρέπει να αντιμετωπιστεί. Και για να καταπολεμήσουν το αποτέλεσμα του ρατσισμού, υποστήριξαν ότι πρέπει να χτυπήσουν την αιτία του: τη μετανάστευση.

Με αυτόν τον τρόπο, κατάφεραν να συσπειρώσουν γύρω τους μια ευρεία συναίνεση, παρασύροντας ακόμα και την Αριστερά και τον πνευματικό κόσμο που γαλουχήθηκαν με προοδευτικές νοοτροπίες. Κατά αυτή την παράδοση, ο ρατσισμός προέρχεται πάντα από τα κάτω· είναι μια αντίδραση μικροαστών, απλών και οπισθοδρομικών ανθρώπων που είναι ανίκανοι να κατανοήσουν και να προσαρμοστούν στις οικονομικές και κοινωνικές αλλαγές, όντας πάντα έτοιμοι να ξεσπάσουν εναντίον αποδιοπομπαίων τράγων που

τους υποδεικνύουν δημαγωγοί. Με αυτόν τον τρόπο, διανοούμενοι και άνθρωποι της αριστεράς κατέληξαν να στηρίζουν τους κρατικούς φορείς που προωθούν την ατζέντα “νόμος και τάξη” , επικαλούμενοι τον κίνδυνο του ρατσισμού. Γρήγορα όμως φάνηκε ότι τα μέτρα, τα οποία υποτίθεται ότι θα περιόριζαν τον ρατσισμό περιορίζοντας τη μετανάστευση, είχαν ακριβώς το αντίθετο αποτέλεσμα: το μόνο που κατάφεραν ήταν να διαδώσουν ευρύτερα τις ρατσιστικές ιδέες και να εδραιώσουν την εικόνα του μετανάστη ως του ασύμβατου “άλλου”, ο οποίος είναι αδύνατον να αφομοιωθεί.

Και στην πραγματικότητα, όσον αφορά το λεγόμενο “λαϊκό” πάθος, αυτό που είδαμε στη Γαλλία, είναι μια ομάδα διανοουμένων να επινοεί ένα νέο, ασταμάτητο όπλο του ρατσισμού: την καταγγελία του “κοινοτισμού” των μεταναστών και την υπεράσπιση των δημοκρατικών και κοσμικών αξιών, στρεφόμενη ενάντια σε μια μετανάστευση την οποία ταυτίζουν με την ισλαμιστική τρομοκρατία. Όταν αναφερόμουν σε ψυχρό ρατσισμό ή ρατσισμό από τα πάνω, είχα στο μυαλό μου αυτή τη συμμαχία – πολύ ισχυρή στη Γαλλία – μεταξύ μιας πολιτικής τάξης που συντηρείται διαχειριζόμενη το αίσθημα “ανασφάλειας” και μιας τάξης διανοούμενων που εξισώνει τον μετανάστη με τον ισλαμιστή βάρβαρο. Δεν πρόκειται για έναν ρατσισμό ειδικά των ελίτ, αλλά για έναν ρατσισμό τον οποίο οι ελίτ αυτές ανανεώνουν και προσφέρουν σε όλους κι όλες. Και πράγματι, η ακροδεξιά στη χώρα μου υιοθέτησε τον ρατσισμό που καλλιέργησαν οι «δημοκρατικοί» πολιτικοί και διανοούμενοι. Αυτό που έλειπε ως τώρα από την ανάλυσή μου, ήταν η κατανόηση του άμεσου ρόλου που παίζουν οι εκπρόσωποι του Κεφαλαίου στη διαμόρφωση αυτού του ρατσιστικού κλίματος. Αυτό έγινε ξεκάθαρο πλέον με τις εμφανίσεις του διδύμου Τραμπ-Μασκ και του Μιλέι, ή, στη Γαλλία, με τη μαζική εξαγορά ραδιοτηλεοπτικών δικτύων, εφημερίδων και εκδοτικών οίκων από έναν ακροδεξιό δισεκατομμυριούχο ο οποίος απέκτησε μεγάλο μέρος της περιουσίας του από λιμάνια στην Αφρική.

Οι καπιταλιστές δεν αρκούνται πλέον απλώς στα κέρδη. Αφενός,

θεωρούν όλο και περισσότερο πως δεν κερδίζουν αρκετά επειδή τους "πίνουν το αίμα" οι φτωχοί κι έτσι, έχουν ξεκινήσει μια μεγάλη εκστρατεία που απευθύνεται στις εύπορες τάξεις –και σε όσους νομίζουν πως ανήκουν σε αυτές– με κεντρικό σύνθημα: "Φτάνει πια να πληρώνουμε για τους μετανάστες, τους ανάπηρους και τους ανίκανους". Αφετέρου, το κέρδος από μόνο του δεν τους φτάνει. Σήμερα επιδιώκουν την απόλυτη κυριαρχία πάνω στα πνεύματα και στα σώματα. Οι σημερινοί "βασιλιάδες του Κεφαλαίου" δεν είναι πια οι βιομήχανοι αυτοκινήτων.

Είναι οι ιδιοκτήτες των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και όλων των μέσων επικοινωνίας που στοχεύουν στο μονοπώλιο και που εξαπολύουν λυσσαλέες εκστρατείες εναντίον κάθε μορφής κοινωνικής αλληλεγγύης και στήριξης των απόρων. Ταυτίζουν έτσι, με αυτόν τον τρόπο, την οικονομική τους δραστηριότητα με τη διάδοση μιας θεώρησης του κόσμου που βασίζεται στην ανισότητα· μια θεώρηση που γίνεται εύκολα αποδεκτή από όλους κι όλες, καθώς πάντα μπορεί να βρεθεί κάποιος "κατώτερος" για να περιφρονήσουμε ή κάποιος "άλλος" για να φοβηθούμε. Φυσικά, για την επιτυχία των επενδύσεών τους και της ιδεολογίας τους, βασίζονται στο κράτος καταστολής, στο οποίο, ως αντάλλαγμα, παρέχουν άφθονα υλικά και πνευματικά μέσα επιβολής.

Μαρία Κακογιάννη: Οι ακραίες ρητορείες του Μιλέι και οι χυδαιότητες του Τραμπ δεν βρίσκουν απήχηση λόγω άγνοιας, ούτε επειδή οι υποστηρικτές τους είναι κάποιοι "φτωχοί λευκοί" που έχουν χάσει τον προσανατολισμό τους και χρειάζονται απλώς κάποιον να τους ανοίξει τα μάτια. Είχατε μιλήσει κάποτε για μια θλιβερή απόλαυση. Ποια είναι, λοιπόν, η σχέση ανάμεσα σε μια φασιστική στάση ζωής και στο επαναστατικό συναίσθημα;

Ζακ Ρανσιέρ: Όταν μιλάμε για "φασιστική στάση ζωής" και "επαναστατικό συναίσθημα", πρέπει να έχουμε κατά νου τη σύνθετη φύση των πολιτικών θεμάτων, που συχνά αποτελούνται από στοιχεία αντιφατικά και μεταβαλλόμενα. Το πρώτο ερώτημα είναι τι ακριβώς ορίζουμε ως επαναστατικό συναίσθημα. Ιστορικά, ήταν πάντα ένα σύμπλεγμα αρνητικών και θετικών παθών: από τη μία, η οργή ενάντια στο καταπιεστικό καθεστώς και η επίμονη

προσπάθεια για την ανατροπή του· από την άλλη, η εμπιστοσύνη στην ικανότητα των ισότιμων να χτίσουν έναν άλλο κόσμο και η φαντασία να εγκαθιδρύσουν, εδώ και τώρα, ψήγματα αυτού του μέλλοντος. Αυτή η παρουσία του μέλλοντος μέσα στο παρόν και η πίστη στις δυνάμεις μας ήταν ανέκαθεν απαραίτητες για να τροφοδοτήσουν μια μορφή επαναστατικής χαράς, την οποία το μίσος για τον καταπιεστή από μόνο του δεν μπορεί να γεννήσει. Αυτή ακριβώς η πίστη επλήγη από την αντεπανάσταση που συντελείται στις χώρες μας από τα τέλη της δεκαετίας του ’70. Η επίθεση του απόλυτου καπιταλισμού έβαλε στο στόχαστρο τους χώρους και τις μορφές αλληλεγγύης, καθώς και τη συλλογική ισχύ των ίσων. Και ταυτόχρονα, διάβρωσε την εμπιστοσύνη στην ικανότητά μας να εξελίξουμε τις υπάρχουσες μορφές αλληλεγγύης σε προσχέδια ενός άλλου τρόπου ζωής στο μέλλον. Έτσι, η οργή απέναντι στην καταπίεση δεν συνοδεύεται πλέον από τη χαρά που γεννά η βεβαιότητα ότι μπορούμε, όλοι μαζί, να δημιουργήσουμε έναν άλλον κόσμο. Η πνευματική αντεπανάσταση στήριξε αυτή την επίθεση, απαξιώνοντας όλους τους αγώνες για την ισότητα από το 1789 μέχρι σήμερα. Το μίσος για τον καταπιεστή μετατρέπεται σε ένα αίσθημα αδυναμίας, και αυτή η αδυναμία τροφοδοτεί τη μνησικακία. Η δύναμη της μνησικακίας έγκειται στο ότι προσαρμόζεται σε κάθε συνθήκη και κατάσταση. Στη Γαλλία, συνηθίζουν να περιγράφουν την άνοδο της ακροδεξιάς ως ένα ζήτημα που αφορά κυρίως τους εργάτες και τα λαϊκά στρώματα.

Κάποτε, αυτοί οι άνθρωποι ήταν ενωμένοι μέσα από τη συλλογική ισχύ των κομμάτων και των συνδικάτων· τώρα, όμως, βρίσκονται απομονωμένοι απέναντι στην καταπίεση, χωρίς άλλο μέσο συλλογικής ύπαρξης παρά μόνο τη συμμετοχή σε ένα κοινό μίσος, συγκεκριμένα, για το μίσος κατά των άλλων, αναμιγνύοντας την περιφρόνηση για πληθυσμούς που θεωρούνται αναπτυσσόμενοι με τον φόβο για την απειλή που υποτίθεται ότι αντιπροσωπεύουν. Όμως η μνησικακία δεν περιορίζεται μόνο στα λαϊκά στρώματα· αγγίζει εξίσου τους διανοούμενους, και μάλιστα εκείνους που προέρχονται από την προοδευτική και επαναστατική παράδοση. Κάποτε, πίστευαν στη δύναμη της μαρξιστικής θεωρίας για να φωτίσουν το παρόν και να οικοδομήσουν το μέλλον. Σήμερα, η

θεωρία αυτή συνεχίζει μεν να εξηγεί τα πάντα γύρω από τους μηχανισμούς της κυριαρχίας, όμως κανείς δεν περιμένει πια ότι θα αποτελέσει το όπλο των αγωνιστών για την ελευθερία και την ισότητα.

Η επιστήμη πλέον χρησιμεύει μόνο για να κατανοήσουμε γιατί τα πράγματα είναι όπως είναι και θα συνεχίσουν να παραμένουν έτσι. Πρόκειται όντως για μια θλιβερή απόλαυση, η ικανοποίηση που αντλεί κανείς από μια γνώση η οποία γεννά κυρίως παραίτηση μπροστά στην αναγκαιότητα, συνοδευόμενη από την μόνη ικανοποίηση του να γνωρίζει κανείς αυτό που οι αδαείς αγνοούν και τη δύναμη να περιφρονούν αυτοί οι άνθρωποι τον κόσμο που δεν καταλαβαίνει τον λόγο των πραγμάτων και αφήνονται να σαγηνευτούν από τους λόγους δημαγωγών. Ζούμε έτσι σε αυτό που αποκαλώ στον Αδαή Δάσκαλο μια “κοινωνία της περιφρόνησης”· μια κοινωνία όπου όλοι περιφρονούν τους πάντες: οι ψηφοφόροι της ακροδεξιάς περιφρονούν τους μετανάστες που εισβάλλουν στις γειτονιές τους, αλλά και τους διανοούμενους των ακριβών προαστίων που τους κάνουν κήρυγμα χωρίς να έχουν ιδέα πώς ζουν. Οι διανοούμενοι περιφρονούν τους κυβερνώντες, οι οποίοι τους περιφρονούν εξίσου. Ντρέπονται που κυβερνώνται από ανθρώπους που υποτιμούν, αλλά συσπειρώνονται πίσω τους από φόβο για τον “φασιστικό κίνδυνο” – καταλήγοντας να ντρέπονται για τον ίδιο τους τον φόβο και να υποτάσσονται ακόμα περισσότερο κτλ.

Μαρία Κακογιάννη: Στο τελευταίο σας βιβλίο “Μακριά από την ελευθερία: δοκίμιο για τον Τσέχοφ”, αναστοχάζεστε πάνω στην έννοια της υποταγής. Αυτή δεν εμφανίζεται τόσο ως ένα αυταρχικό καθεστώς με σκληρούς νόμους που καταστρέφουν τις ελευθερίες και επιβάλλουν σκληρές τιμωρίες, όσο ως ένας τρόπος ζωής που βασίζεται σε μια συγκεκριμένη σχέση με τον χρόνο: “αρκεί να μη συμβεί τίποτα καινούργιο”. Δεν είναι το να ζεις κάτω από το μαστίγιο, αλλά το να ζεις με τη μνήμη του μαστιγώματος. Μήπως, λοιπόν, η δουλεία είναι πρωτίστως ένα συναισθηματικό καθεστώς που συνδέει σώμα και πνεύμα, μια διακυβέρνηση του φόβου και ένα πάθος για ασφάλεια που

εμποδίζει κάθε πιθανότητα αλλαγής; Μπορούμε να το συνδέσουμε αυτό με τα κείμενά σας για τον ρατσισμό από τα πάνω; Εκεί εξηγείτε πώς το "πρόβλημα της μετανάστευσης" κατασκευάστηκε σκόπιμα έτσι ώστε να μην λυθεί ποτέ, χρησιμεύοντας απλώς ως δικαιολογία για τη διαρκή επιβολή νέων μέτρων ελέγχου.

Ζακ Ρανσιέρ: Δεν είμαι σίγουρος αν μπορεί να γίνει μια απευθείας σύνδεση ανάμεσα στην ανάλυση για τη δουλεία που σχολίασα στον Τσέχοφ και στον "ρατσισμό από τα πάνω". Το βέβαιο είναι ότι, τόσο στην εποχή του Τσέχοφ όσο και στη δική μας, η υποκειμενική πλευρά της δουλείας παίζει καθοριστικό ρόλο και είναι, και στις δύο περιπτώσεις, κυρίως αρνητική. Ο Τσέχοφ μας λέει ότι η συγκατάθεση στη δουλεία είναι, πρωτίστως, μια υποχώρηση μπροστά στην εμπειρία της ελευθερίας. Μέσα σε ένα αυταρχικό καθεστώς, η ελευθερία μοιάζει με αχαρτογράφητη χώρα· μια χώρα όπου όσοι έμαθαν να ζουν, να σκέφτονται και να δρουν στο σχολείο της υποταγής, φοβούνται ότι δεν θα ξέρουν πώς να συμπεριφερθούν. Και η ντροπή που νιώθει κανείς για αυτόν ακριβώς τον φόβο του, αντί να τον κινητοποιήσει, καταλήγει απλώς να ενισχύει την αποδοχή της υπάρχουσας τάξης πραγμάτων. Το κυριότερο, όμως, που μας διδάσκει ο Τσέχοφ είναι ότι η ίδια η γνώση των αιτιών της δουλείας δεν μας προσφέρει απαραίτητα κάποια όπλα εναντίον της. Αντίθετα, μπορεί να μας καταστήσει συνένοχους.

Ο γιατρός Ραγκίν στο "Θάλαμο αρ. 6" γνωρίζει καλά ότι η άθλια κατάσταση του νοσοκομείου του είναι απόρροια ολόκληρης της κοινωνικής δομής και ότι τίποτα δεν μπορεί να διορθωθεί, αν δεν αλλάξουν τα πάντα συθέμελα. Επειδή όμως δεν βλέπει πώς θα μπορούσαν να αλλάξουν τα πάντα, αφήνει τα πράγματα στην τύχη τους. Φυσικά, στην εποχή του Τσέχοφ υπήρχαν επαναστάτες που ήθελαν να αντιστρέψουν αυτή τη λογική: υποστήριζαν ότι πρέπει να αλλάξουμε εκ βάθρων την κοινωνική δομή, ώστε να μπορέσει να αλλάξει και ο τρόπος ζωής των ανθρώπων. Και πίστευαν ότι αυτή η ριζική αλλαγή μπορεί να επιτευχθεί μόνο με το όπλο της επιστήμης. Εμείς, όμως, ζούμε μετά την παταγώδη αποτυχία αυτού του μεγαλόπνοου εγχειρήματος της προσπάθειας, δηλαδή, να

αλλάξουμε τα θεμέλια της κοινωνίας για να πλάσουμε καινούργιους ανθρώπους. Αυτή η αποτυχία γέννησε όσα συζητήσαμε προηγουμένως: τη ρήξη ανάμεσα στη γνώση και στο προσδοκώμενο αποτέλεσμά της, τη θλιβερή απόλαυση του να κατανοούμε τα πάντα για τη δουλεία μας, χωρίς όμως αυτό να μας οδηγεί στην απελευθέρωση και τελικά, αυτό που μένει είναι ο φόβος ότι οτιδήποτε καινούργιο προκύψει, θα είναι αναγκαστικά προς το χειρότερο. Σε αυτό ακριβώς το σημείο η μνησικακία συναντά τη συγκατάθεση στην αστυνομική τάξη. Υπάρχει ταυτόχρονα η ντροπή που γεννά η αδυναμία μας να αλλάξουμε τα πράγματα προς το καλύτερο και ο φόβος μήπως αυτά αλλάξουν προς το χειρότερο. Αν και οι κυβερνώντες εκμεταλλεύονται στο έπακρο το ζήτημα της ανασφάλειας, δεν είναι το πάθος για ασφάλεια αυτό που εμποδίζει κάθε πιθανότητα αλλαγής. Είναι, αντιθέτως, η μνησικακία μας, που πηγάζει από την αδυναμία μας να δράσουμε. Εξού και το διπλό παιχνίδι των κυβερνώντων μας: προσπαθούν να κερδίσουν τους ρατσιστές δείχνοντας ότι παλεύουν ενάντια στην απειλή της μετανάστευσης, και ταυτόχρονα τους αντιρατσιστές παρουσιάζοντας τους εαυτούς τους ως τη μόνη εναλλακτική απέναντι στον ρατσιστικό όλεθρο. Προβάλλουν διαρκώς έναν κατάλογο με όλους τους κινδύνους από τους οποίους υποτίθεται ότι μας προστατεύουν. Δεν είμαι σίγουρος, όμως, αν πραγματικά μας εκφοβίζουν. Αυτό που σίγουρα κάνουν είναι να προσφέρουν ένα άλλοθι για την απραξία μας και έναν στόχο για να εκτονώνουμε τη μνησικακία μας.

Μαρία Κακογιάννη: Ένα σημαντικό κομμάτι του έργου σας παραμένει άγνωστο στο ελληνικό κοινό: η συλλογική εμπειρία του περιοδικού Les Révoltes Logiques, η έρευνά σας στα εργατικά αρχεία και το βιβλίο Η Νύχτα των Προλετάριων. Εδώ δημοσιεύουμε τρία κείμενα αυτής της περιόδου: «Η επαναστατική σκηνή», “Ο προλετάριος και το είδωλό του”, “Το φαινόμενο Γκωνύ”[2]. Θα ήθελα να μας μιλήσετε για τους δεσμούς μεταξύ αυτής της δουλειάς στα αρχεία και των κειμένων σας για την επικαιρότητα· ανάμεσα στις μορφές των προλετάριων που ανατρέπουν τις βεβαιότητές μας και στη μορφή του “μετανάστη”, έτσι όπως εμφανίζεται στο μακρόσυρτο σίριαλ του “μεταναστευτικού

προβλήματος” το οποίο εσείς αποδομείτε. Με λίγα λόγια, ποια είναι η σχέση ανάμεσα στην Ιστορία, τις μικρές ιστορίες των ανθρώπων και το παρόν;»

Ζακ Ρανσιέρ: Δεν πρέπει να επιδιώκουμε με το ζόρι άμεσες αντιστοιχίες ανάμεσα στο παρόν μας και σε συγκεκριμένες μορφές του παρελθόντος. Η επίσημη σοφία μιλά πάντα για τα μαθήματα της ιστορίας και μας καλεί να αναζητήσουμε καταστάσεις παρόμοιες με τις σημερινές ή να ακολουθήσουμε τη διαδοχή των γεγονότων που οδηγούν από το χθες στο σήμερα, ώστε να βρούμε κανόνες δράσης. Η πολιτική της γνώσης που εφαρμόζαμε στο περιοδικό Révoltes logiques ήταν τελείως διαφορετική. Αυτό που ψάχναμε στην ιστορία ήταν οι στιγμές της ρήξης· κομμάτια παρόντος που έρχονταν σε πλήρη αντίθεση με την εξελικτική λογική που αναζητά διδάγματα στο παρελθόν. Αντί να φωτίζουμε το παρόν μέσω του παρελθόντος, θέλαμε να εκσφενδονίσουμε στο παρόν κομμάτια του παρελθόντος σαν πέτρες από οδόφραγμα, ώστε να θρυμματίσουμε την εικόνα του παρόντος μας, να ακουστούν ξένες και ασύμβατες φωνές, ικανές να κλονίσουν τις κυρίαρχες, συμβατικές αναλύσεις για το σήμερα, καθώς και την αντίληψη της ιστορίας που τις στηρίζει. Κείμενα όπως “Ο προλετάριος και το είδωλό του” ή “Το φαινόμενο Γκωνύ” αναδεικνύουν μια μορφή προλετάριου και μια διαδικασία χειραφέτησης που έρχονται σε πλήρη ρήξη με όλες τις εξηγήσεις περί ιστορικο-κοινωνικών νομοτελειών, συγκεκριμένων σταδίων ανάπτυξης του καπιταλισμού κοκ. Αυτά τα κείμενα έρχονται σε σύγκρουση τόσο με την εικόνα του συνειδητοποιημένου και οργανωμένου εργάτη που προέβαλε η κομμουνιστική παράδοση, όσο και με εκείνη του άγριου εξεγερμένου που λάτρευε η άκρα αριστερά. Επομένως, αν υπάρχει μια σχέση ανάμεσα στα κείμενά μου εκείνης της εποχής και στα άρθρα που έγραψα είκοσι ή τριάντα χρόνια αργότερα για τον “ρατσισμό από τα πάνω”, αυτή δεν οφείλεται στο ότι ο μετανάστης κατέχει σήμερα τη θέση που είχε ο προλετάριος του 19ου αιώνα.

Μια τέτοια σύγκριση θα αποδυνάμωνε την αιχμηρότητα των αρχείων που έφερα στο προσκήνιο. Εξάλλου, δεν έχω κάνει έρευνα πεδίου

για τους μετανάστες αντίστοιχη με εκείνη στα εργατικά αρχεία. Αυτό που συνδέει τα δύο είναι ο κοινός αγώνας ενάντια στην κοινή άποψη, με την έννοια που δίνω εγώ στον όρο. Η κοινή γνώμη είναι ο επίσημος χάρτης του τι επιτρέπεται να αντιληφθούμε και να σκεφτούμε· είναι η λογική που λέει ότι μπορούμε μεν να έχουμε διαφορετικές απόψεις, αλλά σε κάθε περίπτωση η "πραγματικότητα" παραμένει μία και αδιαμφισβήτητη. Αυτήν ακριβώς την υποτιθέμενη πραγματικότητα, που προϋπάρχει κάθε γνώμης, επιχείρησα να αμφισβητήσω με διάφορους τρόπους. Στο περιοδικό Révoltes logiques και στη Νύχτα των προλετάριων, το έκανα ανασύροντας από τα αρχεία την πραγματικότητα ενός "χειραφετημένου εργάτη", που έσπαγε τα καθιερωμένα πλαίσια για το πώς αντιλαμβανόμαστε την εργατική τάξη και τους κοινωνικούς αγώνες. Τα άρθρα για τον ρατσισμό αμφισβητούσαν τη συναινετική "πραγματικότητα": "υπάρχει ένα πρόβλημα με τους μετανάστες που πρέπει να διευθετηθεί, είτε είμαστε δεξιοί είτε αριστεροί, γιατί αν δεν διευθετηθεί, τροφοδοτείται ο ρατσισμός". Σε αυτή την περίπτωση, ασχολήθηκα κυρίως στο να αποδομήσω αυτή την πραγματικότητα στο επίπεδο της επιχειρηματολογίας, δείχνοντας πώς κατασκευάζεται και τι αποτελέσματα παράγει: δηλαδή την ενίσχυση της πεποίθησης ότι υπάρχει ένα "μεταναστευτικό πρόβλημα" και ότι ο μετανάστης είναι μια φιγούρα που αδυνατεί να ενσωματωθεί. Και στις δύο περιπτώσεις, υπάρχει πάντα η ίδια κριτική απέναντι στην ταυτοτική σκέψη, η οποία όμως παίρνει διαφορετικές μορφές.

Μαρία Κακογιάννη: Υπάρχουν δύο κείμενα του Φουκώ που επιστρέφουν στο "Τι είναι ο Διαφωτισμός;" του Καντ – ένα κείμενο που γράφτηκε ως άρθρο επικαιρότητας για ένα περιοδικό της εποχής του. Όμως δεν περιορίζεται σε έναν φιλοσοφικό στοχασμό πάνω στην επικαιρότητα, ούτε εκφέρει απλώς μια γνώμη στο τάδε ή δείνα ζήτημα που προκύπτει. Ο Καντ θέτει ένα νέο ερώτημα, θέτει ένα καινούριο ζήτημα. Πρόκειται λιγότερο για μια επίκληση στην λογική, εν τέλει στον φιλόσοφο, τον βαθύ γνώστη ή τον ειδικό, να φωτίσει το παρόν αλλά περισσότερο να πει μέσα στα πλαίσια του πιθανού, αυτό που συμβαίνει στην σκέψη. Βιώνουμε σήμερα ένα τέτοιο γεγονός που επηρεάζει τη

λογική μας; Γίνεται λόγος πλέον για τον "Σκοτεινό Διαφωτισμό" (στα αγγλικά Dark Enlightenment). Στην αρχή, ίσως φάνταζε ως κάτι περιορισμένο ή αλλιώς εξωτικό κι αστείο, δημιούργημα κάποιων ιδεολόγων στις σκοτεινές γωνιές του διαδικτύου, όμως τα ανησυχητικά σημάδια πληθαίνουν. Εσείς ο ίδιος είπατε πρόσφατα ότι ίσως ζούμε μια αντίστροφη επανάσταση.

Ζακ Ρανσιέρ: Δεν είναι "ίσως", αλλά σίγουρα. Βιώνουμε μια αντεπανάσταση που ξεκίνησε την εποχή του Ρέιγκαν και της Μάργκαρετ Θάτσερ, η οποία σε ορισμένες χώρες απλώς καθυστέρησε ή συγκαλύφθηκε από την παρουσία κυβερνήσεων που αυτοαποκαλούνταν σοσιαλιστικές. Αυτή η αντεπανάσταση επιδόθηκε στη συστηματική κατεδάφιση κάθε μορφής κοινωνικής αλληλεγγύης, αλλά και κάθε στοχαστικής παράδοσης συνδεδεμένης με την ισότητα. Είναι αλήθεια, όμως, ότι τελευταία έχει πάρει μια τροπή πολύ πιο πνευματική και ριζοσπαστική. Για καιρό, αυτή η κίνηση προσαρμοζόταν στη λογική της κοινής γνώμης: σε αυτήν που μας λέει ότι η πραγματικότητα είναι ο μοναδικός νόμος και ότι οι ανάγκες της παγκοσμιοποίησης αναγκάζουν τις κοινωνίες μας να εγκαταλείψουν τις κοινωνικές κατακτήσεις και τις μορφές αλληλεγγύης που κερδήθηκαν με τους κοινωνικούς αγώνες του χθες. Η καπιταλιστική επίθεση παρουσιαζόταν κάποτε ως μια απλή αποδοχή της αναγκαιότητας, ενώ εξακολουθούσε να επικαλείται την προοδευτική λογική και τη δημοκρατία. Μπορούσε κανείς να πιστέψει ότι απλώς ενέτεινε την επιδίωξη του κέρδους, σεβόμενη παράλληλα τις επίσημες αξίες των δυτικών κοινωνιών. Αυτή ακριβώς η αυταπάτη είναι που κατέρρευσε το τελευταίο διάστημα.

Ο καπιταλισμός δεν αρκείται πλέον μόνο στο κέρδος. θέλει να κυβερνά άμεσα, να θεσπίζει ο ίδιος τους νόμους και να ορίζει τι επιτρέπεται και τι δεν επιτρέπεται να σκεφτόμαστε. Γι' αυτό και εγκαταλείπει όλο και περισσότερο τις ενοχλητικές συνήθειες της προόδου και της δημοκρατίας, προκειμένου να επιβάλει μια κοσμοθεωρία βασισμένη στην επιστροφή στις παραδοσιακές αξίες και την αυθεντία – μια κοσμοθεωρία που, σε τελευταία ανάλυση, ταυτίζεται με το δίκαιο του ισχυρότερου, στο οποίο συνοψίζεται και η "ελευθερία" που ευαγγελίζεται. Από τον λιμπερταριανισμό

μέχρι τον Σκοτεινό Διαφωτισμό περνώντας από τον επιταχυντισμό, θεωρίες που άλλοτε έμοιαζαν με εμμονές εκκεντρικών οικονομολόγων ή φιλοσόφων έχουν γίνει πλέον ο πυρήνας της σκέψης του Κεφαλαίου και των πιο "μοντέρνων" εκφάνσεών του. Η έναρξη της δεύτερης θητείας του Τραμπ απέδειξε ότι πίσω από αυτό που φαινόταν ως απλή δίψα για εξουσία ενός διαταραγμένου ανθρώπου, κρυβόταν μια ολόκληρη δομημένη ιδεολογική επίθεση. Όμως, αν αυτή η πνευματική αντεπανάσταση κατάφερε να επιβληθεί, είναι και επειδή η δική μας λογική βρέθηκε ολοένα και πιο εκτεθειμένη στη δική της σκοτεινή πλευρά και στις δικές της δεισιδαιμονίες. Στη σημερινή συνωμοσιολογία, όπως και στη χθεσινή αρνησιδικίας, η λογική μας αναγκάστηκε να αντικρίσει την καρικατούρα των ίδιων των δικών της προϋποθέσεων: την αρχή της επαρκούς αιτίας που μας οδηγεί στο να αρνούμαστε ένα φαινόμενο αν δεν έχουν αποδειχθεί πλήρως όλες οι συνθήκες του· την καχυποψία απέναντι σε ό,τι είναι προφανές στις αισθήσεις μας και την ιδέα ότι η εμφάνιση των πραγμάτων υπάρχει μόνο για να συγκαλύπτει μια αλήθεια που βρίσκεται πάντα από πίσω ή από κάτω. Επίσης, δεν ξεχνώ την καταγγελία της καρτεσιανής λογικής ως καταστροφικής για τη φύση, η οποία γίνεται στο όνομα της προστασίας της ζωής απέναντι στην επερχόμενη οικολογική καταστροφή. Ίσως είναι η στιγμή για μια νέα εξέταση των μορφών ορθολογισμού που κυβερνούν τον κόσμο μας και τα κεφάλια μας.

Μαρία Κακογιάννη: Υπάρχει ένα συγκεκριμένο ρεύμα κριτικής σκέψης το οποίο κήρυξε το τέλος των χειραφετητικών οικουμενικών αξιών και την ανάγκη να ξεπεραστούν. Θα μπορούσε κανείς να αναφέρει διάφορες θεωρίες που προέρχονται και διατρέχουν πολλά πεδία, όπως η φιλοσοφία, οι μετααποικιακές σπουδές, οι σπουδές φύλου κ.λπ., αλλά πρόκειται κυρίως για ένα γενικότερο κλίμα σκέψης. Όταν ήσασταν νέος, κυριαρχούσε η ιδέα μιας επαναστατικής επιστήμης που έπρεπε να παρουσιαστεί στους εργάτες για να εξεγερθούν. Σήμερα, η "σωστή θεωρία" έχει πάρει άλλη μορφή: έναν συστηματικό σκεπτικισμό απέναντι στις οικουμενικές αξίες, οι οποίες αντιμετωπίζονται ως εργαλεία υποδούλωσης. Υπό αυτή την έννοια, εσείς παραμένετε κλασικός:

θέτετε ξανά και ξανά το ερώτημα της ελευθερίας, της ισότητας… ακόμα κι αν αυτό είναι ένα στοίχημα που μπορεί να χάσουμε.

Ζακ Ρανσιέρ: Όλο το ζήτημα έγκειται στο τι εννοούμε με τον όρο καθολικό. Η προοδευτική παράδοση ταύτιζε την οικουμενικότητα με επιστημονικούς νόμους, κανόνες σκέψης και μορφές οργάνωσης που υποτίθεται ότι αποτελούσαν το αποκορύφωμα της μακράς πορείας του πολιτισμού. Αντιπαρέβαλλε αυτή την οικουμενικότητα σε μια ιδιαιτερότητα, την οποία ταύτιζε με κατάλοιπα του παρελθόντος που χαρακτήριζαν πληθυσμούς ή κοινωνικές ομάδες που είχαν μείνει "πίσω" από την πρόοδο και την επιστήμη. Αυτός ο τύπος "οικουμενισμού" εντασσόταν, στην πραγματικότητα, στην ιεραρχική παράδοση που χώριζε την ανθρωπότητα στα δύο: στους "ενεργητικούς" και στους "παθητικούς" ανθρώπους. Εν ολίγοις, η οικουμενικότητα αποτελούσε ιδιοκτησία των ελίτ, ενώ η "ιδιαιτερότητα" ήταν η μοίρα των φτωχών, των γυναικών κι όσων έχουν μείνει πίσω. Αυτού του είδους ο οικουμενισμός τροφοδότησε κάθε λογής αντιδραστικά εγχειρήματα, όπως η αποικιοκρατία, αλλά επηρέασε επίσης τα σοσιαλιστικά και επαναστατικά κινήματα, τα οποία επεδίωξαν να υποτάξουν στην εξουσία μιας επιστημονικής πρωτοπορίας τις μάζες, θεωρώντας τες ανίκανες να συλλάβουν τη συνολική εικόνα της ιστορικής πορείας. Πράγματι, κατά την "αλτουσεριανή" μου περίοδο, ασπάστηκα και ο ίδιος αυτή την επιστημονίστικη εκδοχή του πρωτοποριακού οικουμενισμού. Όμως, η δουλειά μου πάνω στην εργατική χειραφέτηση με οδήγησε σε μια εντελώς διαφορετική οπτική: η οικουμενικότητα δεν είναι κάτι δεδομένο. Δεν είναι ένας γενικός κανόνας που εφαρμόζεται πάνω σε άτομα για να μετρήσει πόσο ψηλά βρίσκονται στην κλίμακα του πολιτισμού.

Η οικουμενικότητα είναι μια διαδικασία που παραμένει πάντα μοναδική. Ο πολιτικός οικουμενισμός είναι στην πραγματικότητα μια κίνηση προς την οικουμενικοποίηση. Είναι η προσπάθεια εκείνων που ξεριζώνονται από την κατάσταση στην οποία είχαν εγκλωβιστεί – είτε ως κοινωνική, εθνική, σεξουαλική ή άλλη ομάδα που θεωρούνταν ιδιαίτερη. Ήταν ο αγώνας των εργατών, των γυναικών, των Μαύρων και άλλων "κατηγοριοποιημένων" ομάδων να

επιβεβαιώσουν ότι είναι ισότιμα μέλη της κοινωνίας, ικανά να ασκούν και αυτά τα δικαιώματα "του ανθρώπου και του πολίτη", διευρύνοντας στο άπειρο τη σημασία και το πεδίο εφαρμογής αυτών των δικαιωμάτων. Αυτό ακριβώς προσπάθησα να περιγράψω με την έννοια της πολιτικής υποκειμενοποίησης. Αυτή συνδέει τη διεκδίκηση κάθε καταπιεσμένης ομάδας με την ανάδειξη του δικαιώματος όσων "δεν υπολογίζονται" γενικά· είναι η διεκδίκηση του μεριδίου από εκείνους που δεν έχουν μερίδιο. Το πολιτικό καθολικό είναι έτσι ένα πολεμικό καθολικό που καταρρίπτει την εγκαθιδρυμένη διαχωρίσει μεταξύ των ικανών ανθρώπων του καθολικού και των ανθρώπων αφοσιωμένων στο ιδιαίτερο. Είναι ένα καθολικό εναντίον του άλλου, ένα κατασκευασμένο καθολικό εναντίον ενός παθητικά επιβαλλόμενου. Μου φαίνεται ότι μένουμε δέσμιοι της ουσιοκρατικής αντίληψης του καθολικού όταν διακηρύσσουμε το τέλος των καθολικών και την αναγκαιότητα να αντικαταστήσουμε τα καθολικά κινήματα του παρελθόντος με ένα σύνολο κινημάτων και διεκδικήσεων από συγκεκριμένες ομάδες. Χάνουμε έτσι το νοήμα της πολιτικής υποκειμενοποιήσης. Και τείνουμε να μετατρέπουμε τον πολιτικό αγώνα σε μια σύγκρουση πολιτισμών διεκδικώντας ο καθένας την ταυτότητά του. Η ουσία του προβλήματος είναι ότι η ισότητα- όπως κι η ελευθερία- δεν είναι μια σχέση μεταξύ καθορισμένων ταυτοτήτων. Είναι ένας τρόπος σκέψης και δράσης που αρνείται τη σταθερή ταυτότητα όσο και την ιεραρχία ταυτοτήτων.

Μαρία Κακογιάννη: Μιλήσατε για την προοδευτική παράδοση και για εκείνον τον οικουμενισμό που χώριζε την ανθρωπότητα στα δύο. Είναι προφανές ότι η μετα-αποικιακή σκέψη στρέφεται εναντίον του. Όμως, ήδη από τον 19ο αιώνα, εμφανίζεται ένας άλλος οικουμενισμός: είναι ο εξεγερσιακός οικουμενισμός ενός Μπλανκί, που δεν πιστεύει στην πρόοδο, ή ο οικουμενισμός των επαναστατών στην Αϊτή, που παίρνουν τη σκυτάλη από τη Γαλλική Επανάσταση… Δεν έχουμε, λοιπόν, από τη μία πλευρά έναν αποικιοκρατικό οικουμενισμό και από την άλλη μεμονωμένες ιδιαιτερότητες, αλλά μάλλον αυτό που εσείς ονομάσατε σύγκρουση ανάμεσα σε διαφορετικούς τρόπους οικοδόμησης του κόσμου· ένας οικουμενισμός ενάντια σε έναν άλλον. Το ερώτημά μου εδώ είναι

διπλό: Γιατί και πώς αυτή η σύγκρουση διαφέρει, κατά τη γνώμη σας, από την έννοια του πολέμου; Και ταυτόχρονα, τι απέγινε εκείνη η εμπιστοσύνη στη συλλογική ικανότητα να δημιουργήσουμε έναν άλλον κόσμο; Ο θυμός που συνοδεύεται από αδυναμία και, κατά συνέπεια, από μνησικακία, δεν είναι ένα αντικειμενικό αποτέλεσμα της κατάστασης. Τι μεσολάβησε τελικά;

Ζακ Ρανσιέρ: Δεν θεωρώ πως το ζήτημα είναι να αντιπαραθέσουμε έναν καλό σε έναν κακό οικουμενισμό. Μπορούμε πάντα να διακηρύσσουμε θεωρητικά αυτόν τον "άλλο οικουμενισμό". Όμως στην πολιτική το ζητούμενο είναι να αντιτάξουμε μια διαδικασία οικουμενικοποίησης σε έναν οικουμενισμό που παρουσιάζεται ως δεδομένος, αλλά στην πραγματικότητα αφήνει ασαφές το ποιους αφορά. Αυτό επιτυγχάνεται μέσα από τη υποκειμενοποίηση εκείνων που δεν έχουν μερίδιο· δηλαδή, μέσα από την έμπρακτη επιβεβαίωση ότι έχουν την ικανότητα να δρουν οικουμενικά. Αυτό ακριβώς διακυβεύτηκε στην περίπτωση της επανάστασης στην Αϊτή. Οι Γάλλοι επαναστάτες μπορεί να ήταν πεπεισμένοι ότι οι Αϊτινοί, όπως όλοι οι άνθρωποι, γεννήθηκαν ελεύθεροι και ίσοι, όμως δεν έβγαζαν το συμπέρασμα ότι είχαν –εδώ και τώρα– την ικανότητα να ασκήσουν αυτά τα δικαιώματα, συγκροτώντας έναν ελεύθερο λαό ικανό να αυτοκυβερνηθεί. Οι επαναστάτες της Αϊτής έπρεπε να το αποδείξουν στην πράξη. Και για να το πετύχουν, αναγκάστηκαν να πάρουν τα όπλα. Υπάρχουν όμως πολλά είδη πολέμου. Ο πόλεμος που διεξήγαγαν εκείνοι ήταν ιδιαίτερος, καθώς είχε μια βαθιά πολιτική διάσταση: η σύγκρουση βασιζόταν στην επιβεβαίωση κάτι κοινού ανάμεσα στους αντιπάλους – δηλαδή στα δικαιώματα του ανθρώπου και του πολίτη και στην ικανότητα των επαναστατών να τα κάνουν πράξη. Στους μετέπειτα αποικιακούς πολέμους, αυτή η πολιτική διάσταση συνυπήρχε διαρκώς με την απλή πολεμική αντιπαράθεση, που είχε ως μοναδικό στόχο την εκδίωξη του ξένου εισβολέα.

Αυτή η ένταση ανάμεσα στο ίδιο και το άλλο έχει πλέον χαθεί από τον ορίζοντά μας, καθώς κάθε ετερότητα θεωρείται πια δεδομένη (σύγκρουσης των πολιτισμών). Μαζί της χάθηκε και η εμπιστοσύνη στην ικανότητα των ίσων, όταν ενώνονται, να

χτίζουν έναν άλλον, κοινό κόσμο. Η συναινετική τάξη πραγμάτων –δηλαδή ο κόσμος που έχτισε ο απόλυτος καπιταλισμός– κατάφερε, προς το παρόν, να επιβάλει την παντοδυναμία της. Έτσι, πυροδότησε όλα εκείνα τα αρνητικά πάθη που πηγάζουν από το αίσθημα της αδυναμίας: τον φόβο, τη ντροπή, τη μνησικακία. Αυτή η αδυναμία εκτονώνεται με δύο τρόπους: Υπάρχει η αντιδραστική εκδοχή, που στρέφει τη μνησικακία εναντίον όσων βαφτίζει υπεύθυνους για τη δυστυχία μας τον ξένο, τον μετανάστη κ.λπ. Υπάρχει όμως και η τάση, από την πλευρά όσων θέλουν να αντιπαρατεθούν στο Κεφάλαιο και το Κράτος, να περιορίζουν την εμβέλεια της δύναμης των ίσων: να παραμερίζουν τη δημιουργική της πλευρά και να τη μετρούν μόνο με περιστασιακά πλήγματα ενάντια στα σύμβολα της εξουσίας του εχθρού.

Μαρία Κακογιάννη: Η αντεπανάσταση ξεκίνησε με το δόγμα TINA (There Is No Alternative – Δεν υπάρχει εναλλακτική) και σήμερα παίρνει μια νέα τροπή. Είπατε πριν ότι ο καπιταλισμός "Δεν αρκείται πια στα κέρδη. θέλουν να κυβερνούν άμεσα – να ελέγχει απόλυτα τα πνεύματα και τα σώματα". Στα κείμενά σας για τον Μάη του '68, θεωρείτε ότι το γεγονός αυτό σήμανε το τέλος μιας σύγχυσης: της σύγχυσης ανάμεσα στη σύγκρουση δύο διαφορετικών κόσμων και στη σύγκρουση κοινωνικών δυνάμεων. Μέχρι τότε, το μέρος όπου χτιζόταν ένας άλλος τρόπος ζωής ήταν ταυτόχρονα και το μέρος όπου μπλοκαριζόταν η μηχανή της παραγωγής και καταφερόταν ένα πλήγμα στον αντίπαλο. Σήμερα, καθώς η περιβαλλοντική καταστροφή βαθαίνει και οι συνθήκες ζωής γίνονται αβίωτες, μήπως θα έπρεπε να επιστρέψουμε σε αυτή τη "σύγχυση"; Να πειραματιστούμε με νέες μορφές δράσης μέσα σε αυτήν; Μήπως τελικά ο Μάης του '68, αντί για μια στιγμή ξεκαθαρίσματος, ήταν κατά κάποιο τρόπο η απαρχή ενός νέου, περίπλοκου μπερδέματος;

Ζακ Ρανσιέρ: Αυτή η ένταση δεν ξεκίνησε με τον Μάη του '68. Οι δύο αυτές πλευρές συνυπήρχαν ανέκαθεν – άλλοτε ταυτισμένες και άλλοτε χωριστές, ακόμα και συγκρουόμενες μεταξύ τους. Στον 19ο αιώνα που μελέτησα, υπήρχε από τη μία η ιδέα της εργατικής

κοινότητας (association) ως ο πυρήνας ενός κόσμου αδελφοσύνης, και από την άλλη οι εργατικές εξεγέρσεις (όπως το 1848 και το 1871), που αποτελούσαν απαντήσεις στις προκλήσεις του Κράτους. Και οι δύο πλευρές μπορούσαν να πηγάζουν από την ίδια βασική αντίληψη περί σύγκρουσης δύο κόσμων, όμως προκαλούσαν προβλήματα όταν έφταναν στην αναμέτρηση των δυνάμεων. Για τον Μαρξ, η Παρισινή Κομμούνα είναι ταυτόχρονα το ιδανικό κύτταρο ενός μελλοντικού κόσμου, αλλά και μια εξουσία ανίκανη να εξασφαλίσει όλα τα μέσα που απαιτούνται για τη νίκη. Μετά από αυτό, φυσικά, υπήρξε η εμπειρία της Ρωσικής Επανάστασης, η οποία επιδίωξε να εξισώσει τα δύο, αλλά κατέληξε σε ένα προνόμιο ισορροπίας δυνάμεων που τελικά ωφέλησε μόνο την κρατική εξουσία.Η αγωνιστική έξαρση που συμβολίζει ο Μάης του ’68 έγινε εφικτή επειδή το αρνητικό δίδαγμα από τον εκφυλισμό του σοβιετικού κράτους εξισορροπήθηκε –ή μάλλον ανατράπηκε– από τη μεγάλη αυταπάτη της Πολιτιστικής Επανάστασης, η οποία τότε ερμηνεύτηκε μέσα από ένα αναρχικό πρίσμα. Η ενθάρρυνση της ανυπακοής των μαζών και οι μεγάλες μαοϊκές διακηρύξεις για την ένωση της πνευματικής με τη χειρωνακτική εργασία είχαν δημιουργήσει την ψευδαίσθηση ότι υπήρχε και πάλι ένας κοινός κομμουνιστικός κόσμος, ο οποίος συγκροτούνταν ακριβώς ενάντια στην κρατική ισχύ. Πάνω σε αυτό το υπόβαθρο αναπτύχθηκε το κίνημα του ’68 και το ιδιαίτερο “μπέρδεμά” του: η πίστη ότι η μαζική παρουσία του “λαού του μέλλοντος” στους δρόμους και στις κατειλημμένες σχολές αποτελούσε ήδη, από μόνη της, την έμπρακτη διάλυση των δυνάμεων του Κράτους και του Κεφαλαίου.

Αυτό το είδαμε να επαναλαμβάνεται στα κινήματα των πλατειών της δεκαετίας του 2010 ή στο κίνημα των “Κίτρινων Γιλέκων” στη Γαλλία: υπήρχε στους δρόμους ένας άλλος κόσμος που παρουσιαζόταν ως η ζωντανή διάψευση του κόσμου της κυριαρχίας, ο οποίος έμοιαζε μοιραίο να εξατμιστεί μπροστά του. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι οι πρωταγωνιστές αυτών των κινημάτων έκαναν τη “λάθος επιλογή” να ξεχάσουν τον συσχετισμό των δυνάμεων χάριν μιας συμβολικής σύγκρουσης κόσμων. Δεν είναι θέμα επιλογής. Αν η πλευρά της “σύγκρουσης των κόσμων” φάνηκε να κυριαρχεί, είναι επειδή η παλιά υλική και πνευματική οργάνωση

της ταξικής πάλης είχε χάσει τη δύναμη και τη θεωρητική της σαφήνεια. Η καπιταλιστική επίθεση στις χώρες μας διέλυσε τα εργοστάσια, τις εργατικές συλλογικότητες και ολόκληρο το δίκτυο κοινωνικής αλληλεγγύης που είχε χτιστεί γύρω από αυτά. Την ίδια περίοδο, η οριστική κατάρρευση της ΕΣΣΔ και η εξαφάνιση του κινεζικού "αντι-μοντέλου" στέρησαν από τους αγώνες κάθε παγκόσμιο ορίζοντα απέναντι στην κυριαρχία του παγκοσμιοποιημένου καπιταλισμού. Συνέβη τότε αυτό που ανέλυσα σχετικά με την έννοια της κατάληψης: αυτό που άλλοτε ήταν όπλο για το μπλοκάρισμα της καπιταλιστικής μηχανής στην καρδιά της –δηλαδή στο εργοστάσιο– μετατράπηκε, στον δρόμο, σε μια μορφή "αποσκίρτησης" δίπλα στα κέντρα εξουσίας. Έτσι, έστω κι αν κατά διαστήματα ορισμένοι επιχείρησαν να εξαπολύσουν βίαιες επιθέσεις μέσα από τις κατειλημμένες πλατείες, αυτές οι ενέργειες δεν είχαν πλέον καμία οργανική σύνδεση με τις μορφές συλλογικής έκφρασης που αναπτύσσονταν πάνω στις πλατείες αυτές. Το γεγονός είναι ότι αυτές οι δύο μορφές σύγκρουσης –η υλική αναμέτρηση και η δημιουργία ενός άλλου κόσμου– είναι σήμερα σε μεγάλο βαθμό αποσυνδεδεμένες. Δυστυχώς, αυτό δεν είναι απλώς ένα ζήτημα στρατηγικής που πρέπει να αλλάξει. Πρόκειται για μια διπλή δυσκολία: από τη μία, είναι δύσκολο να εντοπίσουμε πλέον το τρωτό σημείο όπου ο εχθρός μπορεί να πληγεί υλικά και, από την άλλη, είναι εξίσου δύσκολο να δώσουμε στέρεα υπόσταση σε αυτόν τον "άλλο κόσμο" που τα δημοκρατικά κινήματα οραματίζονται και διεκδικούν ταυτόχρονα.

Μαρία Κακογιάννη: Σε ένα από τα κείμενά σας αναφέρετε ότι ο Μάης του '68, στην πράξη, έκοψε τους δεσμούς με το παλιό επαναστατικό μοντέλο – αυτό της καθοδηγούμενης δράσης από μια τάξη και την πρωτοπορία της. Ταυτόχρονα, όμως, επισημαίνετε ότι το κίνημα του '68 δεν διέθετε μια θεωρία αντίστοιχη της δράσης του· συνέχισε σε μεγάλο βαθμό να αντιλαμβάνεται τον εαυτό του μέσα από το παλιό μοντέλο. Σήμερα, λοιπόν, είναι η επανάσταση κάτι που μπορεί να συλληφθεί ως έννοια; Και ποια είναι η σχέση της με τη σημερινή αντεπανάσταση;

Ζακ Ρανσιέρ: Νομίζω πως η απάντηση –ή ίσως, η αδυναμία να

βρεθεί απάντηση– προκύπτει από όσα είπαμε ήδη. Στην πραγματικότητα, ο Μάης του ’68 δεν κατάφερε να συλλάβει θεωρητικά την καινοτομία της ίδιας του της δράσης. Ενώ στην πράξη αμφισβητούσε τη μαρξιστική αντίληψη της επανάστασης ως κατάληψη της εξουσίας βασισμένη στην εργατική ισχύ, συνέχισε να κατανοεί τον εαυτό του μέσα σε αυτό ακριβώς το πλαίσιο. Η συνέχεια, δυστυχώς, επιδείνωσε αυτόν τον αναχρονισμό αφού ο καπιταλισμός κατάφερε να διαλύσει, σχεδόν αμαχητί, εκείνη τη συλλογική εργατική δύναμη που το ’68 φάνταζε ακόμη ακλόνητη. Έτσι, υποβίβασε τον κομμουνισμό –που κάποτε αυτοπαρουσιαζόταν ως η αντικειμενική κίνηση της ίδιας της πραγματικότητας– σε μια απλή θεωρία για διανοούμενους, και οικειοποιήθηκε για δικό του όφελος τη μαρξιστική έννοια της “ιστορικής αναγκαιότητας”.

Η ιδέα της επανάστασης ως σύνδεση ανάμεσα σε μια κοινωνική δύναμη, έναν πολιτικό τρόπο δράσης και ένα όραμα για έναν νέο κόσμο που στηρίζεται σε μια συγκεκριμένη αντίληψη της ιστορίας, δεν έχει αντικατασταθεί από τίποτα, παρά τις όποιες απόπειρες: τον “γνωσιακό κομμουνισμό” του Νέγκρι, τις αλυσίδες ισοδυναμίας των Λακλάου και Μουφ, τον κομμουνισμό ως “προσανατολισμό” του Μπαντιού, τις “εξεγέρσεις της γης” κ.λπ. Οι πρακτικές που επιβεβαιώνουν την ικανότητα των ίσων δεν έχουν καταφέρει, προς το παρόν, να δημιουργήσουν κανένα υποκατάστατο για το κλασικό μοντέλο της επαναστατικής κατάληψης της εξουσίας. Το ερώτημα, λοιπόν, για το αν μια επανάσταση είναι σήμερα νοητή, επιδέχεται δύο διαφορετικές απαντήσεις. Από τη μία πλευρά, τα στοιχεία που συνθέτουν τη μαρξιστική έννοια της επανάστασης είναι σήμερα αποσυνδεδεμένα, τόσο στο επίπεδο της θεωρίας όσο και στην πραγματικότητα των αγώνων. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι η σημερινή καπιταλιστική και κρατική τάξη πραγμάτων αποτελεί την τελευταία λέξη της ανθρώπινης ιστορίας. Το γεγονός ότι κάτι δεν έχει ακόμη συλληφθεί θεωρητικά, δεν σημαίνει ότι είναι και αδιανόητο [το “αδιανόητο” δεν είναι “αδύνατο”: Κανείς δεν μπορεί να προβλέψει τα όρια της δύναμης που έχει η έμπρακτη διεκδίκηση της ισότητας. Και αν ο καπιταλισμός είναι αυτός που σήμερα “σέρνει τον χορό”, ούτε ο ίδιος γνωρίζει πού ακριβώς πηγαίνει.

[1] Θα κυκλοφορήσει το 2027 από τις εκδόσεις Potlatch.
[2] Αυτό το κείμενο είναι πρόσφατο, εκφωνήθηκε κατά τη διάρκεια μιας ημερίδας «Γκαμπριέλ Γκωνύ, η ουτοπία στην εργασία» στη βιβλιοθήκη της Σεν Ντενί, τον Απρίλιο του 2024.